

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

**Regionální politika EU a její úloha v rozvoji obce
Rychnovek**

Bc. Jana Somernitzová

© 2017 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jana Somernitzová

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Regionální politika EU a její úloha v rozvoji obce Rychnovek

Název anglicky

Regional Policy of the EU and Development of the Municipality Rychnovek

---

Cíle práce

Cílem práce je analyzovat a zhodnotit dosavadní rozvoj obce Rychnovek se zaměřením na nejdůležitější aspekty života a identifikovat potřeby této obce, a to s ohledem na budoucí rozvoj a regionální politiku Evropské unie.

Metodika

Z metodologického pohledu bude využito především techniky studia dokumentů odborné povahy a sekundární analýzy dat. Také bude využito primárního sběru dat pomocí polostandardizovaných rozhovorů s klíčovými aktéry rozvoje obce. Pro zjišťování názoru občanů obce bude využito dotazování ve formě ankety.

Doporučený rozsah práce

60-80 stran

Klíčová slova

regionální politika, regionální rozvoj, strukturální a investiční fondy Evropské unie, obec Rychnovek, projektový záměr

---

Doporučené zdroje informací

- PEKOVÁ, J. *Finance územní samosprávy : teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-614-1.
- PEKOVÁ, J. – KADERÁBKOVÁ, J. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-910-4.
- PILNÝ, J. – PEKOVÁ, J. – JETMAR, M. *Veřejný sektor – řízení a financování*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-936-4.
- UHLÍŘ, D. – BLAŽEK, J. – UNIVERZITA KARLOVA. *Teorie regionálního rozvoje : nástin, kritika, implikace*. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1974-3.
- WOKOUN, R. – MATES, P. *Malá encyklopedie regionalistiky a veřejné správy*. Praha: Prospektrum, 2001. ISBN 80-7175-100-6.
- WOKOUN, R. *Regionální rozvoj : východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde, 2008. ISBN 978-80-7201-699-0.
- WOKOUN, R. *Strukturální fondy a obce I*. Praha: ASPI, 2006. ISBN 80-7357-138-2.
- WOKOUN, R. – VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE, – TOTH, P. – MACHÁČEK, J. *Regionální a municipální ekonomie*. Praha: Oeconomica, 2011. ISBN 978-80-245-1836-7.
- WOKOUN, R. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-304-9.
-

Předběžný termín obhajoby

2016/17 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Jakub Husák, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 9. 11. 2015

doc. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 11. 11. 2015

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 12. 03. 2017

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Regionální politika EU a její úloha v rozvoji obce Rychnovek" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 28. března 2017

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu práce Ing. Jakubu Husákovi, Ph.D., za vstřícnost, cenné rady a připomínky, které mi pomohly při zpracování této práce.

Dále bych chtěla poděkovat všem zástupcům spolků, starostce a občanům obce, kteří byli ochotní zodpovídat mé otázky a podílet se na anketním šetření.

V neposlední řadě děkuji rodině a přátelům za podporu po celou dobu studia.

Regionální politika EU a její úloha v rozvoji obce Rychnovek

Souhrn

Diplomová práce se zabývá regionální politikou Evropské unie a její úlohou v rozvoji obce Rychnovek, která leží v Královéhradeckém kraji nedaleko Jaroměře. Práce je členěna na dvě části, a to teoretickou a empirickou. Teoretický oddíl nejprve seznamuje s pojmy regionální rozvoj a regionální politika. Dále se podrobněji věnuje regionální politice Evropské unie a především České republiky. Rovněž jsou zde popsány operační programy programového období 2014–2020. V empirické části jsou uvedeny základní informace o obci spolu s historickým vývojem. Také je analyzován současný stav obce se zaměřením na socioekonomické ukazatele, infrastrukturu, občanskou vybavenost, kulturní a sportovní život. Práce přináší přehled dosud čerpaných dotací z různých zdrojů. Na základě rozhovorů a anketního šetření jsou určeny problémy a rozvojové potřeby obecních aktérů. Výstupem práce je návrh projektového záměru, který může obec financovat z fondů Evropské unie.

Klíčová slova: regionální politika, regionální rozvoj, strukturální a investiční fondy Evropské unie, obec Rychnovek, projektový záměr

Regional Policy of the EU and Development of the Municipality Rychnověk

Summary

This diploma thesis deals with the regional policy of the European Union and its role in the development of the village Rychnověk which lies in the Královéhradecký region near the town of Jaroměř. This work is divided into two parts – theoretical and empiric. The theoretical part informs about regional development and regional policy in general. The following pages of the theoretical part are dedicated to regional policy of the European Union and mostly to that of the Czech Republic. Operational programmes of the 2014 to 2020 programme period are described in this part as well. The empiric part consists of basic information about the village Rychnověk along with its historical development. Also present state of the village is analysed there with the focus on socioeconomic indicators, infrastructure, public facilities and cultural and sports life. This work brings an overview of the grants gained so far from different sources. Based on the interviews and public inquiries, problems and development needs of the village participants are determined. The conclusion of this thesis is project proposal, which the village can finance from the funds of the European Union.

Keywords: regional policy, regional development, structural and investment funds of the European Union, municipality Rychnověk, project proposal

Obsah

1 Úvod.....	12
2 Cíl práce a metodika	13
2.1 Cíl práce	13
2.2 Metodika	13
3 Teoretická východiska	15
3.1 Regionální rozvoj	15
3.2 Regionální politika a její nástroje	18
3.3 Regionální politika Evropské unie	21
3.3.1 Historie regionální politiky EU.....	22
3.3.2 Cíle strukturální a regionální politiky EU.....	25
3.3.3 Principy regionální politiky EU	27
3.3.4 Nástroje regionální politiky EU	27
3.3.5 Strukturální a investiční fondy.....	28
3.3.6 Další finanční zdroje EU.....	30
3.3.7 Financování regionální politiky	30
3.4 Regionální politika České republiky	31
3.4.1 Dokumenty regionální politiky v ČR.....	32
3.4.2 Organizace regionální politiky v ČR	33
3.4.3 Operační programy v programovacím období 2014–2020.....	33
4 Empirická část.....	38
4.1 Základní charakteristika obce Rychnověk	38
4.1.1 Přírodní poměry a životní prostředí	39
4.1.2 Zkušenosti obce s čerpáním dotací	40
4.2 Analýza sociálního a ekonomického rozvoje.....	42
4.2.1 Obyvatelstvo	45
4.2.2 Podnikání a trh práce	50
4.2.3 Bydlení a výstavba.....	53
4.2.4 Doprava.....	54
4.2.5 Technická infrastruktura	56
4.2.6 Občanská vybavenost	56
4.2.7 Kultura a sport	59
4.2.8 Místní organizace a spolky	60
4.2.9 Památky	62
4.3 Rozvoj obce pohledem aktérů	63
4.3.1 Občané	63

4.3.2	Organizace a spolky	66
4.3.3	Místní samospráva	68
4.4	Zhodnocení rozvojových aktivit	71
4.5	Projektový záměr	73
5	Závěr.....	77
6	Seznam použitých zdrojů	79
7	Přílohy	84

Seznam obrázků

Obrázek 1 Regiony soudržnosti v ČR.....	32
Obrázek 2 Finanční alokace dle Cílů EU pro ČR na období 2014–2020.....	34
Obrázek 3 Poloha obce Rychnověk s vyznačeným katastrálním územím.....	38

Seznam tabulek

Tabulka 1 Základní údaje o obci Rychnověk	38
Tabulka 2 Druhy pozemků v k. ú. Rychnověk	39
Tabulka 3 Přehled obdržných dotací v letech 2002–2016	41
Tabulka 4 Pohyb obyvatelstva v obci v letech 2001–2016	48
Tabulka 5 Struktura obyvatelstva z hlediska pohlaví k 31. 12. 2015	48
Tabulka 6 Věková struktura obyvatelstva a průměrný věk v letech 2001–2016.....	49
Tabulka 7 Vzdělanostní struktura obyvatel v letech 2001 a 2011	49
Tabulka 8 Počet osob vyjíždějících za prací v letech 2001 a 2011	50
Tabulka 9 Registrované podnikatelské subjekty dle právní formy k 31. 12. 2016.....	50
Tabulka 10 Podíl nezaměstnaných osob v letech 2014–2016	52
Tabulka 11 Struktura domovního fondu v letech 2001 a 2011.....	53
Tabulka 12 Struktura bytového fondu v letech 2001 a 2011	54
Tabulka 13 Rozvojové příležitosti obce	64
Tabulka 14 Rozpočet projektového záměru	76

Seznam grafů

Graf 1 Vývoj počtu obyvatel v obci v letech 1960–2011	46
Graf 2 Vývoj počtu obyvatel v obci v letech 2001–2016.....	47
Graf 3 Registrované podnikatelské subjekty dle sektoru podnikání k 31. 12. 2016.....	51
Graf 4 Spokojenost s rozvojovými faktory	63
Graf 5 Počet respondentů dle místa bydliště	65
Graf 6 Počet respondentů dle pohlaví.....	65
Graf 7 Počet respondentů dle věku	66
Graf 8 Počet respondentů dle vzdělání	66

Seznam zkratek

ČR	Česká republika
EHS	Evropské hospodářské společenství
EK	Evropská komise
ERDF	Evropský fond pro regionální rozvoj
ES	Evropské společenství
ESF	Evropský sociální fond
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy
EU	Evropská unie
HDP	Hrubý domácí produkt
LAU	Lokální administrativní jednotka
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MŠ	Mateřská škola
NUTS	Nonemklatura územních statistických jednotek
TEN-T	transevropská dopravní síť
ZŠ	Základní škola

1 Úvod

Regionální politika hraje významnou roli v rozvoji různých oblastí. Jejím smyslem je podpora méně rozvinutých regionů a snížení socioekonomických a územních nerovností. Může se jednat o politiku uplatňovanou na úrovni státu, pro kterou používá stát své nástroje na základě různých koncepčních dokumentů, či na úrovni Evropské unie. Nyní však evropské i národní dokumenty musí být v souladu, a to vzhledem k členství ČR v EU.

Především regionální politika EU je v současné době nejvíce viditelná, a to především v souvislosti s čerpáním peněžních prostředků ze strukturálních a investičních fondů tohoto společenství. Vzhledem k rozsáhlosti území a množství států, jež jsou členy unie, jsou i zde patrné určité disparity, které se prostřednictvím realizace regionální politiky snaží EU eliminovat.

Na úrovni států se regionální politika EU projevuje především v souvislosti s různými operačními programy, jejichž cílem je investice do ekonomicky slabších regionů a umožnění jejich rozvoje. Evropská unie vždy stanovuje období, ve kterém mohou členské země čerpat finanční prostředky z jejích fondů. Zároveň stanovuje i cíle své politiky.

Pro realizaci regionální politiky je však třeba znát i aktuální a relevantní analytické údaje o území, jež by mělo být prostřednictvím regionální politiky podporováno. Tato data jsou podkladem pro identifikaci potřeb daného regionu a zpracování jednotlivých operačních programů. Vypracování příslušných operačních programů nechává Evropská unie v režii jednotlivých vlád členských států. V těchto dokumentech jsou obsaženy a odůvodněny prioritní oblasti dané země.

Se vstupem ČR do EU v roce 2004 došlo k akceptování regionální politiky unie. Na tuto skutečnost se však náš stát musel připravovat již delší dobu. A proto v ČR existují různé dokumenty, které se zabývají touto problematikou. Jsou jimi zejména samotný zákon nebo strategie o podpoře regionálního rozvoje.

Jako příklad realizace regionální politiky v praxi byla vybrána obec Rychnovek, která má cca 630 obyvatel a tudíž patří k těm menším. Obec nemá výrazné zkušenosti se získáváním finančních prostředků v rámci EU. I zde však existují potřeby, jejichž řešení by mohlo být docíleno díky čerpání dotací z fondů EU.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem této diplomové práce je analyzovat a zhodnotit dosavadní vývoj obce Rychnovek se zaměřením na nejdůležitější aspekty života a identifikovat potřeby této obce, a to s ohledem na budoucí rozvoj a regionální politiku EU.

V teoretické části je cílem charakterizovat nejdůležitější pojmy související s regionálním rozvojem a regionální politikou, a to s důrazem na politiku EU, její význam a vývoj. V souvislosti s empirickou částí zde bude brán zřetel na regionální politiku ČR, operační programy v programovacím období 2014–2020 a možnosti čerpání finančních prostředků pro obce.

Empirická část pak vychází z hlavního cíle celé práce. Jejím záměrem je především posouzení stavu oblastí, které mají klíčový význam při rozvoji obce, a zachycení rozvojových potřeb.

K dosažení a splnění cíle práce jsou stanoveny následující dílčí cíle:

- charakterizovat obec Rychnovek a její zkušenosti s čerpáním dotací,
- analyzovat současný stav obce, její socioekonomické ukazatele a infrastrukturu (vybavenost, služby, trh práce, demografická struktura, dopravní infrastruktura, kulturní život atd.),
- identifikovat problémy a především rozvojové potřeby a příležitosti z pohledu obecních aktérů,
- shrnout a komparovat rozvojové potřeby, na základě kterých bude určena klíčová potřeba. Její řešení pak bude navrženo formou projektového záměru, který by mohl být financován z prostředků EU a stane se výstupem práce.

Výsledky celé práce by mohly posloužit obci jako zdroj informací o rozvojových příležitostech.

2.2 Metodika

Cíl teoretické části bude naplněn prostřednictvím techniky studia dokumentů odborné povahy. Zejména se bude jednat o literaturu odborného rázu, která se zaměřuje na problematiku regionálního rozvoje a regionální politiky. Cenným zdrojem se rovněž stanou zákony a strategické dokumenty ČR a EU, které se zaobírají příslušným tématem.

Další informace budou čerpány z internetových zdrojů, do kterých bude zahrnuto i prostudování dokumentů a brožur příslušných operačních programů, jež je podstatné pro vytvoření projektového záměru.

Empirická část bude zahrnovat charakteristiku obce Rychnovek. K tomuto procesu budou využity geografické údaje, data o historickém vývoji, socioekonomické ukazatele či úroveň infrastruktury. Tyto informace budou získány na základě sekundární analýzy dat, a to studiem tištěných i online zdrojů. Konkrétně se bude jednat o údaje z Českého statistického úřadu, kronik obce i publikací o jednotlivých místních částech. Doplnujícím zdrojem se stanou informace získané od starostky obce a zástupců místních organizací a spolků. Rovněž zde budou zmíněny dosavadní zkušenosti s čerpáním finančních prostředků z různých dotačních programů. Identifikace potřeb obce, konkrétně jejích aktérů, kterými jsou občané, místní samospráva a organizace mající vliv na veřejný život, bude zjišťována z primárního sběru dat. Konkrétní potřeby obce budou rozklíčovány z polostandardizovaných rozhovorů se starostkou obce a místních organizací a spolků. Scénáře těchto rozhovorů jsou uvedeny v přílohách C–D této práce. Zájmy občanů budou zjištěny prostřednictvím anketního šetření, jehož otázky jsou součástí přílohy B. Anketní lístek bude distribuován občanům, a to osobně z důvodu návratnosti. Cílem je oslovit muže i ženy ve věku od 15 let s trvalým bydlištěm v obci, s různým vzděláním, kteří žijí ve všech místních částech. Úskalím této techniky může být neochota podílet se na sběru, jelikož autorka této práce v obci Rychnovek žije a nebude zaručena úplná anonymita dotazovaných. Tyto potřeby budou posléze identifikovány u každé cílové skupiny a komparovány s potřebami ostatních skupin. Na závěr bude vybrána nejvýznamnější oblast, jejíž financování by mohlo být řešeno z prostředků EU. Součástí bude i projektový záměr dotýkající se dané problematiky.

Úspěšnost celé práce je závislá na ochotě respondentů podílet se na šetření.

3 Teoretická východiska

Teoretická část této diplomové práce je rozčleněna na několik oddílů. Nejprve se zabývá regionálním rozvojem všeobecně, jeho vymezeními různými autory a také teoretickými přístupy. Další část je věnována regionální politice, a to jak z pohledu EU, tak také naší republiky. Pro aplikaci regionální politiky jsou podstatné i operační programy, ze kterých mohou žadatelé čerpat finanční prostředky, a proto je věnována pozornost také probíhajícímu programovému období.

3.1 Regionální rozvoj

Regionálním rozvojem se odborníci zabývají relativně krátké období. Regionální rozvoj může být chápán ve dvou základních rovinách, a to praktické a akademické. V praktické rovině je regionální rozvoj charakterizován jako snaha o větší využívání potenciálu daného území, které s sebou přináší např. zvyšování životní úrovně nebo lepší konkurenceschopnost v podnikatelské oblasti. Akademické hledisko vymezuje regionální rozvoj jako soubor vědních disciplín (především geografie, sociologie a ekonomie), které jsou aplikovány v příslušném území, a to při řešení různých jevů, které se zde odehrávají. Je kladen důraz na hledání příčin a jejich souvislostí (Wokoun a kol., 2008, s. 11).

Na akademický přístup navazují i Hudečková, Lošťák a Ševčíková (2005, s. 83), kteří uvádějí, že regionální rozvoj se zabývá nejenom územními, ale také ekonomickými, ekologickými, sociálními a kulturními aspekty.

Stejskal s Kovárníkem (2009, s. 26–27) definují regionální rozvoj jako „*cílený ekonomický rozvoj většího území, než je geograficky vymezená municipalita*“. Jejich vymezení je bráno také ze dvou úhlů pohledu – teoretického a praktického. Teoretické hledisko dělí rozvoj na ekonomický a mnohorozměrný, přičemž je kladen důraz na zvyšování úrovně a socioekonomický růst. Z praktického hlediska regionální politiky se jedná o pojem zahrnující „*snahu místních aktérů*“, která je cílená, strategicky zaměřená a koordinovaná a má mít pozitivní vliv na sociální, ekonomickou a environmentální situaci a celkovou životní úroveň obyvatel.

Ministerstvo pro místní rozvoj označuje regionální rozvoj jako „*komplex procesů, které probíhají uvnitř regionů a které se týkají pozitivních ekonomických, sociálních, environmentálních a jiných proměn regionu*“ (MMR ČR, 2013, s. 137).

Souhrnně lze konstatovat, že smyslem regionálního rozvoje je využití potenciálu a koordinovaný rozvoj daného území, který bude mít za následek pozitivní dopad na kvalitu života, a to zejména v socioekonomické oblasti. Novotná (2007, s. 38) také poukazuje na skutečnost, že regionální rozvoj si klade za cíl snižování rozdílů u jednotlivých regionů.

Teorie regionálního rozvoje

K regionálnímu rozvoji existují různé přístupy, které vycházejí ze všeobecnějších metodologických konceptů a jsou dány odlišným chápáním rozdílů v regionech, faktory ovlivňujícími rozvoj regionu nebo kauzální závislosti (Wokoun, Mates a kol., 2006, s. 122).

Blažek s Uhlířem (2011, s. 13) zdůrazňují, že teorie regionálního rozvoje jsou děleny na dvě základní skupiny, a to konvergenční a divergenční. Konvergenční teorie bývají označovány také jako teorie regionální rovnováhy a jsou založeny na vyrovnávání regionálních rozdílů. Oproti tomu divergenční teorie (označovány také jako teorie regionální nerovnováhy) zastávají názor, že v průběhu dalšího vývoje dochází ke zvětšování rozdílů mezi regiony.

Liberální (klasický) přístup zahrnuje teorii lokalizace a prostorové rovnováhy.

- Teorie lokalizace vznikla na počátku 19. století a za jejího zakladatele je považován J. H. von Thünen, který se věnoval využití ploch a jejich vzdáleností od středu. Teorie je založena na minimalizaci dopravních a dalších výrobních nákladů, kterou blíže rozpracovává A. Weber jako klasickou teorii lokalizace (Wokoun, Mates a kol., 2006, s. 122).
- Teorie prostorové rovnováhy se zabývá zájmy všech ekonomických subjektů působících v národním hospodářství. Představitel A. Lösch přišel s názorem, že umístění firem ovlivňuje také dosažitelný zisk a volné pozice na trhu (Stejskal, Kovárník, 2009, s. 74).

Neoklasický a neoliberální přístup obsahuje dvě teorie:

- Marginální teorie (dle Wokouna, Matese a kol. nazývána jako teorie mezní užitečnosti; 2006, s. 123) je založena na myšlence, že trh je stabilní a neexistuje zde

prostor pro rozvoj dalších regionálních teorií. Řeší především otázky spojené s dichotomním rozvojem regionů (Stejskal, Kovárník, 2009, s. 75).

- Mobilita pracovní síly je spojena s otázkami vyšší nezaměstnanosti a nižší mzdy v určitých oblastech. Tento fakt je vysvětlován právě nízkou mobilitou pracovníků, kdežto kapitál vykazuje vysokou mobilitu a dokáže se přesouvat do regionů, kde se objevují nové možnosti. Reakcí regionální politiky je podpora flexibility pracovních sil prostřednictvím finančních nástrojů (např. stěhování nebo rekvalifikací), která však s sebou přináší různé problémy v podobě „vyvážení“ lidských sil z hospodářsky slabších oblastí (Wokoun, Mates a kol., 2006, s. 123–124).

Keynesiánský přístup se snaží prostřednictvím fiskální politiky zajistit plnou zaměstnanost (Wokoun, Mates a kol., 2006, s. 124). Primárně nepřináší do regionální politiky žádné poznatky, ale díky němu vznikly dílčí regionální teorie:

- Teorie kumulativních změn je založena na předpokladu, že se ekonomické subjekty nalézají především u tzv. jader regionů, jejichž pozitivní vliv se projevuje zvýšením poptávky po výrobcích a práci v ostatních regionech. Tento přístup s sebou přináší negativa v podobě migrace pracovníků a odliv úspor do bohatších regionů (Kol. autorů, 2001, s. 60–61).
- Teorie regionálního multiplikátoru vychází ze zjištění, kdy v případě, že se změní určitá proměnná, dojde k reakci proměnných, které jsou na této veličině závislé. V regionální ekonomice je tento princip nápomocný při odhadování, jak velká bude celková změna, která je vyvolaná určitým podnětem (Stejskal, Kovárník, 2009, s. 76).
- Teorie polarizovaného rozvoje říká, že každý stát je složen z míst, která prosperují (center neboli pólů), ze kterých dochází k proudění růstu do okolí (Wokoun, Mates a kol., 2006, s. 125). Pro tzv. póly rozvoje byl zaveden pojem hnací region, naopak hnaný region je méně významné centrum. Pro celkové národní HDP je důležité, aby ekonomicky silná centra podporovala regiony s nižší hospodářskou silou (Stejskal, Kovárník, 2009, s. 77).
- Teorie proexportní báze a integrace považuje odvětví orientovaná na vývoz za ta, která mají vliv na rozvoj regionů. K jejím nástrojům se řadí celní procedury, změny v devizových kurzech a státní protekcionismus (Stejskal, Kovárník, 2009, s. 78).

- Sektorová teorie růstu ekonomické báze regionu je založena na faktu, že motorem rozvoje regionu jsou primární, sekundární, terciální a kvartérní sektor (Stejskal, Kovárník, 2009, s. 78).
- Teorie difuze inovace zkoumá difuzní proces, jehož začátek je koncipován v inovačním centru, dále proniká do ostatních částí regionu a vrací se zpět (Wokoun, Mates a kol., 2006, s. 126). Základem je tvorba prostředí vhodného pro inovace, které má zajistit ekonomickou prosperitu regionu (Stejskal, Kovárník, 2009, s. 78). Wokoun, Mates a kol. (2006, s. 126) zmiňují i další teorie:
  - Teorie ekonomické základny rozděluje ekonomické aktivity na základní a nezákladní. K základním činnostem se řadí ty, jejichž výsledek je spotřebováván vně regionu. Nezákladní činnosti uspokojují potřeby uvnitř regionu.
  - Koncepce urbanizace a aglomerace ve vztahu k regionálnímu rozvoji považuje aglomeraci za nástroj, který integruje dynamické procesy a spojuje je s růstem v ekonomické oblasti.

Institucionální přístup se začal rozvíjet v 90. letech 19. století, a to vlivem strukturálních a institucionálních změn a také technického pokroku ve Spojených státech amerických. Důvodem pro jeho rozvoj je vznik velkých korporací a hromadné využívání nových technologií v průmyslu. Institucionalismus využívá nástroje, které zdůrazňují tzv. měkkou infrastrukturu, jejímž základem je vzájemná spolupráce a komunikace, partnerství veřejného a podnikatelského sektoru, vzdělanost, inovační přístup apod. Do institucionálního přístupu se řadí teorie učících se regionů, která říká, že pro konkurenceschopnost jsou důležité vědomosti, dovednosti a inovace (Wokoun, Mates a kol., 2006, s. 126–127).

3.2 Regionální politika a její nástroje

S růstem zájmu o regionální rozvoj dochází ve Velké Británii ve 30. letech 20. století také k formování regionální politiky. Jedná se o důsledek Velké hospodářské krize, jež zapříčinila ekonomické i sociální problémy, a to především v průmyslově zaměřených oblastech. Z tohoto důvodu vstoupil v platnost zákon, který se zabíral právě těmito regiony a řešením jejich problémů mimo jiné prostřednictvím finanční podpory (Peková, 2004, s. 36). Ve Velké Británii byla i nadále přijímána především legislativní opatření

podporující regionální politiku v oblasti zaměstnanosti a průmyslového rozvoje (Macháček, Toth, Wokoun, 2011, s. 174).

Další rozvoj regionální politiky byl zaznamenán po druhé světové válce ve Francii a v Itálii. V 50. a 60. letech minulého století následovaly další země – např. Belgie či Německo. Později je regionální politika řešena již v rámci Evropského společenství (Wokoun a kol., 2008, s. 24).

Samotné vymezení regionální politiky je různé. U výkladů je kladen důraz na ovlivňování aktivit příslušného území, které napomáhá k vyrovnávání disparit v regionech a vede k rozvoji a růstu zejména v socioekonomické rovině.

Propojení regionální politiky a regionálního rozvoje je důležité dle Wokouna a kol. (2008, s. 12–13), kteří zmiňují vzájemné působení obou těchto faktorů, kdy regionální politika využívá socioekonomické nástroje, aby ovlivnila uspořádání zdrojů a dalších činností z důvodu harmonického rozvoje. Tito autoři dělí regionální politiku dle dvou hledisek, a to z tradičního a moderního. V tradičním pojetí je kladen důraz na snižování rozdílů, přerozdělování mezi regiony, orientaci na rozmístění kapitálu a práci se surovinami, přičemž je upřednostňována centralizovanost a velké firmy. Kdežto moderní regionální politika se zaměřuje na nová řešení, vnitřní zdroje, podporu malých a středních firem. Klíčový je také přístup k informacím a úroveň služeb.

Mates a Wokoun (2001, s. 115) definují regionální politiku jako „*soubor cílů, opatření a nástrojů vedoucích ke snižování příliš velkých rozdílů v socioekonomické úrovni jednotlivých regionů*“ a poukazují na skutečnost, že cílem regionální politiky je ekonomický růst a „*zlepšení sociálního rozdělení*“.

Význam regionální politiky jako procesu ovlivňování hospodářských aktivit větších územních prostor – ať už státu nebo jiného ekonomického prostoru, který v čase nabírá na významu, pak uvádí Malinovský se Sucháčkem (2006, s. 668).

Pozornost regionální politiky se soustředí na tzv. hospodářsky slabé regiony a strukturálně postižené regiony, čímž nabývá na významu role regionu, jakožto vyššího stupně územně samosprávného celku (Peková, 2004, s. 36).

Nástroje regionální politiky

Nástroje regionální politiky vycházejí z cílů, které jsou pro dané období zvoleny a především odrážejí problémy, se kterými se příslušný region potýká (Wokoun a kol.,

2008, s. 35). Autoři Wokoun a kol.(2008, s. 35–36) a Novotná (2007, s. 44–45) se shodují v dělení nástrojů regionální politiky na makroekonomické, mikroekonomické a ostatní.

Makroekonomické nástroje

Využití makroekonomických nástrojů se řídí cíli politiky příslušné vlády (Wokoun a kol., 2008, s. 35). Jejich využití v určitém regionu se však nemusí shodovat s cíli daného národního hospodářství, a to pokud jde např. o míru inflace nebo vyrovnanost platební bilance (Mates, Wokoun a kol., 2001, s. 61). K makroekonomickým nástrojům patří:

- Fiskální politika – přerozděluje finanční prostředky ze státního rozpočtu do regionů. Systém spočívá v tom, že regiony, které generují vysoké příjmy, odvádějí více peněz státu a naopak regiony s nízkými příjmy dostávají od státu prostředky na sociální výdaje, které mají podobu např. příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. U tohoto nástroje vystává „*možnost plné regionalizace*“, která spočívá v ovlivňování poptávky prostřednictvím snižování, resp. zvyšování daní v jednotlivých regionech jednoho státu. Jeho realizace je však velmi problematická z důvodu možné nevole v území s vysokou sazbou (Wokoun, Mates a kol., 2006, s. 117–118).
- Monetární politika – všeobecně má vliv na množství peněz, které se nachází v dané ekonomice. Pro podporované regiony přináší možnost čerpání úvěrů za zjednodušených podmínek (Wokoun, Mates a kol., 2006, s. 118).
- Protekcionismus – smyslem je uvalení dovozních limitů a cel na výrobky, které jsou vyráběny v problémových regionech. Realizace tohoto opatření bývá časově omezena, aby znevýhodněná země nemohla zareagovat obdobným opatřením (Wokoun, Mates a kol., 2006, s. 118–119).

Mikroekonomické nástroje

Mikroekonomické nástroje mají vliv na rozmístění ekonomických subjektů. Smyslem těchto nástrojů je vytvoření podmínek pro ustálený rozvoj v regionech a jejich další dělení závisí na ekonomickém zaměření subjektů (Mates, Wokoun a kol., 2001, s. 64).

- Realokace pracovních sil – souvisí s vystěhováním obyvatel z regionů, které nejsou prosperující, což má negativní dopad na jejich rozvoj. K nástrojům, které se v tomto případě používají, patří vytvoření pracovních míst, možnost absolvování rekvalifikačního kurzu nebo stimulace obyvatel při stěhování za prací v rámci

regionu. Jsou hrazeny např. výdaje související se stěhováním, výkupem či naopak nákupem nemovitosti (Novotná, 2007, s. 45).

- Realokace kapitálu – smyslem tohoto opatření je zajistit pomoc podnikatelům, kteří se v regionu nacházejí např. při zvětšování závodu nebo diverzifikaci portfolia a těm, kteří do regionu přicházejí např. formou daňových stimulů oproti jiným regionům, kde může docházet k restrikcím (Novotná, 2007, s. 45).

Ostatní nástroje

Ostatní nástroje mají administrativní či institucionální podobu a jsou používány ve výjimečných situacích. Může se jednat o správní rozhodnutí nebo činnost v souvislosti s regionální rozvojovou agenturou (Wokoun a kol., 2008, s. 36).

Wokoun, Mates a kol. (2006, s. 137) navrhuji rozlišovat nástroje do dvou skupin:

- nefinanční, kam spadají administrativní, institucionální, věcné a jiné nástroje a
- finanční, ke kterým patří neinvestiční a investiční pobídky, dále kapitálové podílnictví, daňová a rozpočtová zvýhodnění.

3.3 Regionální politika Evropské unie

Významnou roli hraje regionální politika v rámci EU, dříve Evropského společenství, kdy již v zakladatelských dokumentech byl uveden cíl usilující o ekonomický rozvoj, a to vyváženým způsobem, a také vymýcení hospodářských rozdílů v regionech. Zároveň se staví na významné místo v celkové politice EU, což je patrné i z množství finančních prostředků, které se na její realizaci vynaloží (Kol. autorů, 2001, s. 78–79).

Společná regionální politika EU řeší regionální problémy a schopnost jednotlivých států je regulovat, snaží se o zavedení ekonomické a měnové unie, která v sobě zahrnuje hlavně zavedení společné měny euro. Dále kompenzuje dopady ostatních politik EU v regionech, např. zemědělské, a eliminuje poskytování národních dotací do průmyslu (Macháček, Toth, Wokoun, 2011, s. 185). Zároveň výrazně posiluje vzájemnou soudržnost a společnou identitu (Kol. autorů, 2001, s. 78).

V EU existují tři úrovně, prostřednictvím kterých se provádí regionální politika:

- nadnárodní úroveň – je téměř nezávisle uskutečňována orgány EU;
- národní úroveň – představuje politiku prováděnou jednotlivými vládami členských zemí, která přejímá určitá společná pravidla;

- regionální úroveň – na této úrovni získává neustále na významu (Mates, Wokoun, 2001, s. 116).

Pro vzájemné porovnání je v EU používána tzv. nonemklatura územních statistických jednotek – NUTS, a to pro statistické účely a také pro zařazení jednotlivých regionů v rámci cílů při realizaci své politiky. NUTS 1 představuje územní jednotku velké oblasti, ve kterých žije alespoň 3 miliony obyvatel a zároveň nejvíce 7 milionů. NUTS 2 je nižší jednotkou, která zahrnuje střední článek správního členění, ve kterém žije min. 800 tis. obyvatel. NUTS 3 odpovídá nejnižší úrovni členění, např. okresům nebo krajům, a obývá ji alespoň 150 tis. obyvatel. Pro další rozdělení se používají lokální administrativní jednotky – LAU 1 a 2, které však nejsou legislativně ošetřeny. LAU 2 zpravidla odpovídá úrovni obce (Wokoun, 2006, s. 44–46).

3.3.1 Historie regionální politiky EU

Již v době založení EHS se předpokládalo, že problémy v regionech budou řešeny prostřednictvím hospodářského růstu, zároveň ale dojde k většímu konkurenčnímu boji, který bude mít za následek způsobení problémů v oblastech s vysokou koncentrací průmyslu – z tohoto důvodu bude zapotřebí těmto regionům pomoci a kompenzovat negativní dopady společného trhu (Kol. autorů, 2001, s. 79).

Regionální politika EU se dělí do sedmi etap:

1. období (1958–1973)

Toto období se vyznačuje nekoordinovaným přístupem ze strany Společenství, jelikož mezi zakládajícími státy nebyly velké rozdíly, které by vyžadovaly řešení prostřednictvím společné regionální politiky. Existovaly pouze regionální rozdíly uvnitř některých států (Francie, Itálie). Největší pozornost byla věnována odstraňování bariér při obchodování. V roce 1960 došlo k ustanovení Evropského sociálního fondu, o dva roky později byl založen Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond (Hudečková, Lošťák, Ševčíková, 2005, s. 79). Společná instituce, která se věnovala regionální politice, byla založena v r. 1968 a jednalo se o Generální ředitelství Komise Evropských společenství. Již v této době si mohly chudé regiony půjčit od Evropské investiční banky. Ke zvýraznění rozdílů mezi jednotlivými regiony došlo vstupem Dánska, Irska a Velké Británie do ES (Kol. autorů, 2001, s. 79–80).

2. období (1974–1985)

Vzhledem k přistoupení dalších států (v předchozím období, ale i v dalších letech – Řecko) se zvětšovaly rozdíly mezi regiony. Dalším vzniklým fondem byl v r. 1975 Evropský fond regionálního rozvoje (Hudečková, Lošťák, Ševčíková, 2005, s. 79). Tento fond se stal důležitou institucí, jež má na starosti regionální politiku a díky kterému dochází k eliminaci regionálních rozdílů, a to zejména v zemědělských a strukturálně postižených regionech (Kol. autorů, 2001, s. 80).

3. období (1986–1993)

V r. 1986 vstoupily do ES Španělsko a Portugalsko. Na počátku tohoto období došlo k přijetí prvních dvou společných programů, které se dotýkaly regionální politiky v celém ES. Jednalo se o program STAR, který se zaměřoval na rozvoj moderních telekomunikací a program VALOREN, jehož cílem bylo zhodnocení vnitřního energetického potenciálu. Dalším významným milníkem se stalo schválení Aktu o jednotné Evropě (Kol. autorů, 2001, s. 80). Tento dokument mimo jiné vytvořil podmínky pro zavedení jednotného vnitřního trhu k 1. 1. 1993 (Tomšík, 2014, s. 27). Novinkou se stalo plánování regionálních programů ve střednědobém horizontu. Z důvodu strukturálních problémů v některých vyspělých zemích ES byla provedena reforma regionální politiky, která si kladla za cíl udržení soudržnosti v hospodářské a sociální oblasti. Kritiky se dočkala špatná koordinace koncepční a finanční stránky regionální, agrární a sociální politiky. Proto bylo v r. 1988 rozhodnuto o sloučení regionální a části sociální a zemědělské politiky do tzv. strukturální politiky (Kol. autorů, 2001, s. 81). V tomto období byl založen program Phare pro budoucí členy ES. V r. 1993 pak došlo k založení Finančního nástroje pro usměrňování rybolovu a Fondu soudržnosti (Hudečková, Lošťák, Ševčíková, 2005, s. 80).

Při reformování strukturálních fondů došlo ke stanovení pěti (resp. šesti) cílů¹ strukturální politiky, z nichž některé se týkaly regionální politiky (Kol. autorů, 2001, s. 81).

4. období (1994–1999)

V té době žila více než polovina obyvatel ES v podporovaných regionech. Navíc do ES vstoupily další státy, a to Finsko, Švédsko a Rakousko. Předvstupní programy byly rozšířeny o Sapard a ISPA (Hudečková, Lošťák, Ševčíková, 2005, s. 80). Ve čtvrtém

---

¹ Všechny cíle strukturální politiky jsou popsány v kapitole 3.3.2 Cíle strukturální a regionální politiky EU

období existovaly i tzv. Iniciativy Společenství, které řešily specifické problémy všech zapojených zemí. Díky těmto třinácti Iniciativám bylo vypracováno více než 400 programů (Malinovský, Sucháček, 2006, s. 125). V roce 1994 přijala Evropská komise dokument Evropa 2000+, který se zabíral rozvojem evropského prostoru v souvislosti s rozšířením, ke kterému mělo dojít po roce 2000. Tento dokument obsahuje východiska pro regionální plánování a integraci regionů. Následoval další dokument Principy rozvojové politiky evropského prostoru zabývající se novým pojetím regionální politiky. Vydání obou dokumentů pomohlo ke splnění soudržnosti v hospodářské a sociální oblasti a k dobudování vnitřního trhu (Kol. autorů, 2001, s. 82).

5. období (2000–2006)

Pro toto období byl počet cílů strukturální politiky zredukován na tři. Nejdůležitější událostí bylo rozšíření ES o deset nových států. Kvůli této situaci byla snížena hranice průměru HDP a pro regiony, jež přijímaly podporu v minulých letech, bylo zavedeno přechodné období. Výrazná část rozpočtu putovala právě na realizaci strukturální politiky, a to cca 37 % rozpočtu. V r. 2002 došlo k založení Fondu solidarity (Hudečková, Lošťák, Ševčíková, 2005, s. 80). V tomto období byl snížen počet Iniciativ Společenství na čtyři:

- INTERREG, jehož cílem je podpora hospodářského rozvoje a regionálního plánování v regionální a přeshraniční spolupráci;
- URBAN se zaměřuje na regeneraci a rozvoj měst a jeho oblastí;
- LEADER se týká rozvoje venkova;
- EQUAL řeší nerovnosti na pracovním trhu a diskriminaci všeobecně na nadnárodní úrovni (Malinovský, Sucháček, 2006, s. 125).

6. období (2007–2013)

Také pro toto období byly reformovány cíle a došlo k jejich snížení z původních tří na dva, přičemž k nim můžeme přidat další, který se týkal Iniciativy Společenství Interreg III. Část podpory venkova byla převedena „ze systému regionální a strukturální politiky do sféry společné zemědělské politiky“ (Wokoun, Mates, Kadeřábková a kol., 2011, s. 112). Nově přistoupivšími státy se staly 1. 1. 2007 Bulharsko a Rumunsko a 1. 7. 2013 Chorvatsko (Tomšík, 2014, s. 32).

7. období (2014–2020)

Pro současné programovací období je typická snaha o zjednodušení při správě jednotlivých fondů a tematická redukce operačních programů tak, aby bylo dosaženo vzájemné propojenosti při realizaci různých projektů a nedocházelo k podpoře nesystematických projektů. Byl snížen počet cílů politiky soudržnosti na dva. Nově došlo ke zřízení Evropského námořního a rybářského fondu (Peková, Pilný, Jetmar, 2012, s. 426–427).

Dokumentem, který udává směr pro toto období, je Strategie Evropa 2020. Nejdůležitějšími prioritami se stávají „*inteligentní a udržitelný růst podporující začleňování*“. V dokumentu je rovněž stanovena úroveň, kterou hodlá EU dosáhnout do r. 2020:

- zaměstnanost obyvatelstva ve věku 20–64 let by měla činit 75 %;
- investice do výzkumu a vývoje by měla být 3 % HDP;
- podíl dětí, které nedokončí základní docházku, by měl klesnout pod 10 % a u mladší generace by měl stoupnout počet vysokoškolsky vzdělaných osob na 40 %;
- počet osob, které jsou ohroženy chudobou, by měl klesnout pod 20 mil.;
- v klimatické a energetické oblasti by mělo dojít k poklesu skleníkových plynů min. o 20 %, dále k růstu podílů u obnovitelných energetických zdrojů o 20 % a ke zvýšení energetické účinnosti o 20 % (Evropská komise, 2010, s. 5–6).

3.3.2 Cíle strukturální a regionální politiky EU

K obecným cílům regionální politiky EU patří:

- minimalizace rozdílů v regionech, která se týká životní úrovně obyvatel, a snaha o vyvážený vývoj v ekonomické a sociální oblasti takovým způsobem, aby prospíval co největšímu počtu obyvatel EU a
- eliminace výrazných regionálních problémů, které jsou zapříčiněny strukturálními změnami v hospodářství Evropy nebo světa (Wokoun, Mates, Kadeřábková a kol., 2011, s. 112).

ES stanovilo na léta 1989–1999 cíle, které si kladly za úkol podporovat zaostávající regiony, realizovat přeměnu u regionů ohrožených ekonomickými problémy, účinně bojovat s nezaměstnaností, angažovat se v oblasti přizpůsobení pracovníků na změny

v hospodářství a ve výrobním procesu, rozvíjet venkovské a rybářské regiony skrze strukturální změny. V r. 1995 přibyl k výše uvedeným cílům další, který se týkal rozvoje málo obydlených regionů v nově přijatých zemích – ve Švédsku a Finsku, kde hustota obyvatelstva nedosahovala 8 obyv./km² (Kol. autorů, 2001, s. 81 a 85).

Na období 2000–2006 byly stanoveny tři cíle:

1. podpora pro zaostalé regiony, kde je HDP/obyv. nižší než 75% průměr EU;
2. pomoc regionům, které se potýkají se strukturálními změnami;
3. podpora vzdělání a aktivní politiky zaměstnanosti (Kol. autorů, 2008, s. 124–125).

Také v dalším období 2007–2013 určovaly směřování EU tři cíle:

1. konvergence, která měla přiblížit ekonomickou situaci regionů a členských zemí. Území, která mohla obdržet podporu, byla taková, kde hodnota HDP/obyv. dosahovala méně než je 75% průměr EU. Dále se jednalo o oblasti, ve kterých ještě před rozšířením byla ekonomická úroveň nižší než 75% průměr původních 15 členů EU. Rovněž sem spadají země s nižším hrubým národním důchodem, než je 90% průměr EU 15, ale vyšším než 90% průměr po rozšíření na 25 států. Finanční pomoc také neminula země s nižším než 90% HDP/obyv. průměru celé EU;
2. regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost byla směřována regionům s vyšším HDP/obyv. než je 75% průměr EU;
3. evropská územní spolupráce se zabývala příhraniční, meziregionální a mezinárodní spoluprací (Jeníček a kol., 2010, s. 112–113).

V současném plánovacím období 2014–2020 se uplatňují dva cíle:

1. „*Investice pro růst a zaměstnanost* a
2. *Evropská územní spolupráce*“ (Tomšík, 2014, s. 82).

Kategorizace regionů doznala také určitých změn. Nově se regiony člení na méně rozvinuté, ve kterých úroveň HDP nepřesahuje 75 % průměru EU, dále sem patří přechodové regiony s průměrným HDP/obyv. 75–90 % a více rozvinuté regiony, u nichž je HDP na obyvatele vyšší než 90% průměr EU (Tomšík, 2014, s. 82).

Kromě výše zmíněných cílů se EU soustředí i na naplňování cílů uvedených v dokumentu Strategie Evropa 2020, které se zaměřují na výzkum, inovace, informační

a komunikační technologie, konkurenceschopnost malých a středních firem, nízkouhlíkové hospodářství a hospodaření se zdroji, klimatické změny a ochranu životního prostředí, infrastrukturu, zaměstnanost a lidský potenciál, inkluzi, boj s chudobou a diskriminací a také efektivní veřejnou správu (Tomšík, 2014, s. 83).

3.3.3 Principy regionální politiky EU

Realizace regionální politiky se uplatňuje prostřednictvím několika principů:

Princip koncentrace – jeho cílem je účelné využívání prostředků fondů tak, aby akce, na které jsou peníze alokovány, přinášely co největší užitek do regionů s velkými problémy a nedocházelo k rozdrobování financí na realizaci malých, nevýznamných projektů (Wokoun, 2003, s. 29–30).

Princip partnerství – je založen na úzké spolupráci mezi EK a orgány členských států. Příjemci podpory se mají podílet na konkrétním rozdělení (Wokoun, 2003, s. 30).

Princip programování – znamená, že na příslušné programovací období je naplánována určitá alokace finančních prostředků, které směřují na schválené programy, potažmo projekty (Wokoun, 2003, s. 30).

Princip adicionality (doplňkovosti) – znamená, že finance plynoucí z rozpočtu EU mají pouze doplňkový charakter k vynakládaným prostředkům z rozpočtu členských zemí a nemají je nahrazovat. Jedná se tedy o spolufinancování jednotlivých projektů ze strany příjemců podpory. Evropské zdroje lze kofinancovat i úvěrem (Wokoun, 2003, s. 30).

Princip monitorování a vyhodnocování – souvisí s věcnou a finanční kontrolou projektu před započítím, v průběhu a po skončení realizace. Všeobecně je pak vyhodnocována efektivita vynaložených financí (Wokoun, 2003, s. 31).

Princip solidarity – odráží skutečnost, že ekonomicky vyspělé členské země financují méně rozvinuté státy. Tento princip je založen právě na myšlence integračního procesu (Wokoun, 2003, s. 31).

Princip subsidiarity – klade důraz na to, aby k plnění jednotlivých cílů docházelo na nejnižší rozhodovací úrovni (Wokoun, 2003, s. 31).

3.3.4 Nástroje regionální politiky EU

Při realizaci regionální politiky se používá množství nástrojů. Prvotním záměrem je analyzovat příslušné území a určit jednu nebo více problémových oblastí. Dále je nutné nadefinovat druhy pobídkových stimulů tak, aby docházelo k podpoře problémových

oblastí příslušného regionu. Tyto stimuly jsou podstatné pro regionální politiku v EU. K dalším rozvojovým opatřením se řadí podpora při rozvoji infrastruktury a lidských zdrojů nebo důraz na kvalitu životního prostředí (Kol. autorů, 2008, s. 128).

Podnikání je podporováno prostřednictvím premií, které zahrnují kapitálové granty, úlevy na daních, dotace na pracovní sílu, úroky, půjčky či odpisové úlevy. K hlavním nástrojům regionální politiky EU patří fondy (Kol. autorů, 2008, s. 129).

3.3.5 Strukturální a investiční fondy

Fondy představují nástroje, které jsou využívány pro uplatnění a realizaci „*politiky hospodářské a sociální soudržnosti*“. Počet jednotlivých fondů se v průběhu let měnil (Wokoun, Mates, Kadeřábková a kol., 2011, s. 122). Z počátku bylo fungování těchto nástrojů poměrně neefektivní, protože byly podporovány hlavně potřeby jednotlivých států, které neodpovídaly názorům Společenství (Boháčková, Hrabánková, 2009, s. 95).

Pro současné programovací období 2014–2020 došlo ke sloučení všech fondů do strukturálních a investičních fondů, ke kterým se řadí:

- Evropský sociální fond,
- Evropský fond pro regionální rozvoj,
- Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova,
- Evropský námořní a rybářský fond a
- Fond soudržnosti (MMR ČR, 2015a, s. 3).

Evropský sociální fond

Z ESF jsou čerpány finance již od roku 1957 a jedná se tak o nejstarší fond. Od počátku je jeho smyslem podporovat nezaměstnané při hledání nového zaměstnání, získávání odborných znalostí a dovedností, udržení si stávajícího pracovního místa, boj s nezaměstnaností, zvýšení konkurenceschopnosti podniků, vytváření prostředí pro metodickou pomoc (Kol. autorů, 2008, s. 346).

Ve svých počátcích byla podpora určena oblastem s problémy, které se týkaly pracovní síly. Na počátku 70. let byl fond reformován a okruh příjemců se rozšířil o soukromou sféru. Zároveň se hledaly cesty, jak přispět k vyšší zaměstnanosti mladých osob a vzniku nových pracovních míst. Od roku 1983 směřovala finanční pomoc regionům, kde byl vysoký počet nezaměstnaných a naopak nízké HDP a dále mladistvým

do 25 let. Později byly prostředky posílány i na opatření, která měla souvislost s potenciálem lidských zdrojů a genderovými tématy. V programovacím období 1994–1999 fond podporoval také přizpůsobení se osob změnám v průmyslu, výzkumné projekty a vzdělávání (Boháčková, Hrabánková, 2009, s. 103–108).

Pro současné programovací období jsou cíle ESF stanoveny ve Strategii Evropa 2020, ve které je uvedeno, že EU hodlá vytvořit vyšší počet pracovních míst a podporovat sociální začleňování. Byly stanoveny konkrétní priority:

- zlepšení přizpůsobivosti pracovníků prostřednictvím získání nových dovedností a u podniků inovujícími pracovními postupy,
- zvýšení zaměstnanosti a přístupu k pracovním místům, zejména u mladých lidí při vstupu do prvního zaměstnání nebo při zvyšování kvalifikace,
- zajištění možnosti odborného a celoživotního vzdělávání,
- podpora znevýhodněných osob při hledání nového pracovního místa (Evropská komise, 2013).

Evropský fond pro regionální rozvoj

Evropský fond pro regionální rozvoj vznikl jako reakce na přistoupení dalších států v roce 1973. Regionální rozdíly u jednotlivých zemí se zvětšovaly a bylo nutné je řešit. Smyslem nově založeného fondu bylo snižovat meziregionální rozdíly, a to prostřednictvím finanční pomoci s ohledem na myšlenku společného vnitřního trhu a měnové unie (Boháčková, Hrabánková, 2009, s. 109–110).

V programovacím období 2014–2020 fond investuje do zvyšování ekonomické a sociální pospolitosti v regionech, a to za podpory finančních prostředků, které plynou do odvětví, jež mají vliv na růst, vznik pracovních míst či konkurenceschopnost. ERDF je také zdrojem pro projekty spolupráce na úrovni EU (MMR ČR, 2015a, s. 3).

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova

Jeho posláním je podpora konkurenceschopnosti v oblasti zemědělství a lesnictví, ochrana životního prostředí a venkovské krajiny, diverzifikace činností venkovského hospodaření a snaží se zkvalitňovat život obyvatel na venkově (MMR ČR, 2015a, s. 3).

Evropský námořní a rybářský fond

V současném období jsou z fondu čerpány finanční prostředky na udržitelný stav mořského i vnitrozemského rybolovu a akvakultury v zemích EU. Je kladen důraz na konkurenceschopnost odvětví, jeho ochranu a dobré podmínky (MMR ČR, 2015a, s. 3).

Fond soudržnosti

Smyslem Fondu soudržnosti je podporovat země EU, ve kterých dosahuje HDP nižší hodnoty než je 90% průměr současné evropské osmadvacítky (MMR ČR, 2015a, s. 3). Fond tak nepodporuje regiony, nýbrž státy. Finance plynou na projekty investičního charakteru, jež se dotýkají dopravních staveb, životního prostředí, využití obnovitelných energetických zdrojů a energetické náročnosti (MMR ČR, 2012).

3.3.6 Další finanční zdroje EU

Fond solidarity poskytuje finanční prostředky členskému státu nebo regionu při velkém přírodním neštěstí, přičemž škody musí být vyšší než 0,6 % HDP příslušné země, resp. 1,5 % HDP daného regionu. Peníze z fondu jsou určeny i na preventivní opatření právě proti přírodním katastrofám (Evropská komise, 2015).

Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci umožňuje financovat projekty, které pomáhají pracovníkům, jež ztratili zaměstnání v důsledku globálních změn a hospodářské krize ve světě. Příjemcem podpory mohou být členské země EU (Evropský parlament a Rada EU, 2013, s. 1).

Další možností, odkud mohou státní i soukromé organizace a osoby získat finanční prostředky na realizaci projektu, jsou **komunitární programy** (MMR ČR, 2015a, s. 6). Peníze jsou čerpány přímo z rozpočtu EU. Pro získání podpory je často nutné, aby vznikla partnerství mezi subjekty pocházejícími z odlišných zemí. Žadateli mohou být subjekty z jakýchkoli států Unie i mimo EU. Cílem je podpora inovací, malého a středního podnikání, dopravy, životního prostředí, energetiky, vzdělávání, zaměstnanosti, občanských práv, kultury či lidského zdraví (Enterprise Europe Network, 2015, s. 1–2).

3.3.7 Financování regionální politiky

Finančním zdrojem pro strukturální a investiční fondy je unijní rozpočet, resp. vklady členských zemí. Finance z fondů neputují přímo konečným příjemcům projektů, ale

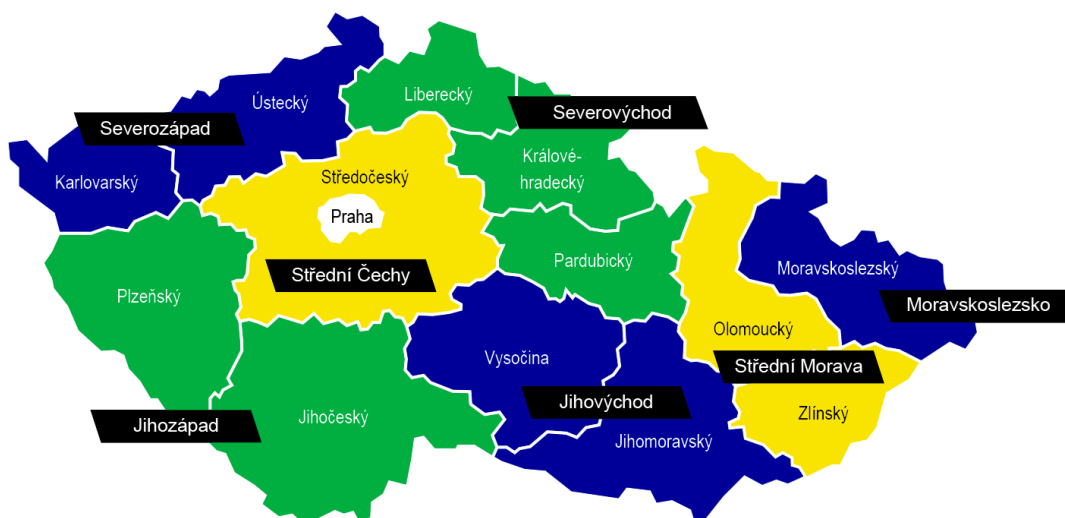
jsou rozdělovány prostřednictvím orgánů jednotlivých států, a to skrze operační programy. Příjemci své peníze zpravidla obdrží až na základě prokázané realizace projektu (Novotná, 2007, s. 84). Pro čerpání z ESIF v programovacím období 2014–2020 je pro ČR stanovena alokace ve výši cca 23,9 mld. EUR (MMR ČR, 2015a, s. 3).

Evropská investiční banka již od roku 1958 poskytuje úvěry, a to převážně na dlouhodobé projekty. Finanční prostředky ve formě půjček plynou do zaostávajících regionů na akce podporující hospodářský rozvoj, konkurenceschopnost podniků, výstavbu a modernizaci dopravy, telekomunikací nebo energetických sítí, dále životní prostředí, zdravotní služby a vzdělávání nebo projekty více států EU, na něž se nedostává státních peněz. Banka se podílí na financování i dalších projektů ostatních nečlenských států, dále v oblasti Asie, Latinské Ameriky či Afriky (Wokoun, 2006, s. 23–25).

3.4 Regionální politika České republiky

Po druhé světové válce až do roku 1989 nemůže být o regionální politice v ČR řeč, neboť tehdejší režim usiloval o jednotu a regionální disparity tím byly skryty. Teprve po Sametové revoluci začal být brán zřetel na regionální politiku. V roce 1992 se zrodil počátek společnosti CzechInvest, která se věnuje zahraničním pobídkám. Téhož roku přijala vláda usnesení o zásadách regionální hospodářské politiky, které se dotýkalo malých a středních podnikatelů v regionech, kde byly zaznamenány určité problémy. Orgány státní správy však regionálnímu rozvoji nevěnovaly přílišnou pozornost. Podpora hospodářského rozvoje byla uskutečňována díky nízké inflaci a fiskálními intervencím. Postupně docházelo k řešení nepříznivé situace v regionech s vysokou nezaměstnaností a nízkým ekonomickým potenciálem. Byla založena Česká exportní banka, která finančně podporovala vývozce. Po roce 1997 přichází do ČR množství zahraničních investorů. Zároveň vzniká MMR ČR, díky jehož činnosti se regionální rozvoj a politika dostávají do popředí (Stejskal, Kovárník, 2009, s. 51–53). Také došlo k založení Centra pro regionální rozvoj. Své činnosti se od roku 2001 ujaly vyšší územně samosprávné celky – kraje, jež se staly významným hráčem regionální politiky. Při utváření jednotek NUTS bylo v České republice utvořeno pět úrovní (Dočkal (ed.), 2006, s. 18–19). Pro potřeby administrace evropských fondů bylo po dlouhých diskuzích zřízeno 8 jednotek NUTS 2 včetně hlavního města Prahy (tzv. regiony soudržnosti), které zobrazuje následující mapa.

Obrázek 1 Regiony soudržnosti v ČR

Zdroj: Regiony regionální politiky [online]. MMR ČR ©2012 [cit. 2017-01-15]. Dostupné z: <http://dotaceeu.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU/Regiony-regionalni-politiky-EU>.

3.4.1 Dokumenty regionální politiky v ČR

Základním předpisem, který upravuje regionální politiku v ČR je **zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje**, platící od roku 2001. Zákon vymezuje podporu, která je věnována regionálnímu rozvoji, dále koordinuje vzájemnou soudržnost a spolupráci na úrovni státní správy a samosprávy. V právním předpisu je zmíněno i to, kdo má vydávat finanční prostředky na rozvoj. Na základě tohoto zákona bylo založeno Centrum pro regionální rozvoj, Regionální rady a Evropské seskupení pro územní spolupráci (Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje)

Zákon o podpoře regionálního rozvoje rovněž určuje, co vše má obsahovat **Strategie regionálního rozvoje**, což je dokument, který má určující význam pro směřování ČR. Strategie je zpracovávána na období odpovídajícím programovacím obdobím EU. Hlavním smyslem zpracování Strategie je na základě analýzy určit rozvojové cíle a zásady pro regionální rozvojové programy (MMR ČR, 2013, s. 4).

Dalším významným dokumentem, který určuje cíle a priority ČR při čerpání z ESIF, je **Dohoda o partnerství**. V Dohodě je analyzována socioekonomická situace ČR, její směřování a především potřeby, které budou financovány v současném programovacím období prostřednictvím operačních programů (MMR ČR, 2014, s. 5).

3.4.2 Organizace regionální politiky v ČR

Regionální politika se v ČR odehrává na několika úrovních, a to státní, krajské a obecní. Státní úroveň ovlivňuje regionální rozvoj z pohledu zákonodárného orgánu a poskytovatele finančních prostředků. Kraje vytvářejí nejenom koncepční dokumenty, ale především realizují regionální politiku. O místní rozvoj se starají obce.

Za hlavní aktéry regionálního rozvoje jsou považovány následující organizace:

- Parlament ČR,
- Vláda ČR a ústřední správní úřady se svými organizacemi,
- regionální rady,
- krajské a obecní samosprávy,
- rozvojové agentury,
- různé komory, sdružení apod.,
- instituce působící ve veřejném sektoru, neziskové organizace,
- podnikatelé (Wokoun, 2003, s. 2018).

Národním orgánem pro koordinaci ESIF bylo zvoleno MMR ČR, které má na starosti naplňování Dohody o partnerství včetně komunikace s Evropskou komisí, dále plánování a stanovení základních pravidel pro jednotlivé operační programy i s hodnocením a monitorovací systém. Nad realizací programů bdí řídicí orgány v podobě oborově příslušných ministerstev nebo Magistrátu hlavního města Prahy. Tyto orgány určují pravidla pro příjemce podpory. Vykonávání auditů v rámci fondů má v kompetenci Ministerstvo financí. Platebním a certifikačním orgánem je nezávislý subjekt v rámci Ministerstva financí, který zodpovídá za finanční řízení ESIF a ověřování výdajů při žádostech o platby, správnost účtů i zaúčtování výdajů (MMR ČR, 2015c, s. 44–45).

3.4.3 Operační programy v programovacím období 2014–2020

Naplňování Strategie Evropa 2020, resp. jednotlivých tematických cílů EU se děje prostřednictvím operačních programů, což jsou dokumenty, které stanovují formu a výši podpory a také cíle v dané tematické oblasti (MMR ČR, 2015a, s. 4). Výraznou obměnou prošly i operační programy, a to zejména co se týká jejich počtu. Oproti minulému období došlo k jejich snížení.

Obrázek 2 Finanční alokace dle Cílů EU pro ČR na období 2014–2020

CÍL I: INVESTICE PRO RŮST A ZAMĚSTNANOST		CÍL II: EVROPSKÁ ÚZEMNÍ SPOLUPRÁCE		
Operační program Doprava (OP D)	4,6 mld. EUR	Programy přeshraniční spolupráce	ČR – Polsko	226 mil. EUR
Integrovaný regionální operační program (IROP)	4,6 mld. EUR		ČR – Sasko	157 mil. EUR
Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (OP PIK)	4,3 mld. EUR		ČR – Bavorsko	103 mil. EUR
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV)	2,7 mld. EUR		ČR – Rakousko	97 mil. EUR
Operační program Životní prostředí (OP ŽP)	2,6 mld. EUR		ČR – Slovensko	90 mil. EUR
Operační program Životní prostředí (OP ŽP)	2,6 mld. EUR	Programy nadnárodní spolupráce	INTERREG CENTRAL EUROPE	246 mil. EUR
Program rozvoje venkova (PRV)	2,3 mld. EUR		INTERREG DANUBE	221 mil. EUR
Operační program Zaměstnanost (OP Z)	2,1 mld. EUR	Programy meziregionální spolupráce	INTERREG EUROPE	359 mil. EUR
Operační program Praha – pól růstu ČR (OP PPR)	0,2 mld. EUR		URBACT III	74 mil. EUR
Operační program Technická pomoc (OP TP)	0,2 mld. EUR		ESPON 2020	41 mil. EUR
Operační program Rybářství (OP R)	0,03 mld. EUR		INTERACT III	39 mil. EUR
CELKEM 23,9 mld. EUR pro ČR		CELKEM 1,6 mld. EUR pro ČR a další členské státy zapojené společně s ČR do 11 výše uvedených programů Evropské územní spolupráce		

Zdroj: Upraveno dle MMR ČR, 2015a, s. 5.

Integrovaný regionální operační program usiluje o lepší konkurenceschopnost, dopravní dostupnost, bezpečnost regionů, kvalitní poskytování veřejných služeb ve vzdělání, státní správě, v sociální a zdravotní oblasti. Program myslí také na ochranu kulturního dědictví a strategické plánování. Součástí je i komunitně vedený místní rozvoj. Obce jsou oprávněnými žadateli ve všech prioritních osách (MMR ČR, 2015a, s. 24).

Operační program Doprava se soustředí na udržitelné formy dopravy včetně městské, železniční a vodní sítě. Dále je kladen důraz na vybudování kvalitní infrastruktury s napojením na síť TEN-T, ale i regionální dostupnost (Ministerstvo dopravy, 2014). Obce pak mohou získat finance na projekty elektrizace veřejné dopravy nebo informačních a bezpečnostních systémů (MMR ČR, 2016, s. 20).

Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost podporuje malé a střední podnikání, zavádění inovačních, informačních a komunikačních technologií, výzkum a vývoj nebo energetické sítě (MMR ČR, 2015a, s. 26). Samosprávy mohou získat prostředky na rekonstrukci objektů nebo výzkumné projekty (MMR ČR, 2016, s. 30, 39).

Prostřednictvím **Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání** jsou financovány výzkumné akce, vzdělávání na všech úrovních a ve všech formách (MMR ČR, 2015a, s. 27). Obce jsou způsobilými žadateli ve všech specifických cílech (MMR ČR, 2016, s. 36–38).

V **Operačním programu Životní prostředí** jsou soustředěny peníze na prostředí pro kvalitní život občanů, efektivní využívání zdrojů, zmírnění negativních dopadů na okolí a klimatických změn. Samosprávy mohou čerpat finance ve všech podporovaných oblastech (MMR ČR, 2016, s. 6–29).

Operační program Zaměstnanost má za cíl podpořit co nejvyšší zaměstnanost obyvatel a jejich rozvoj, dále rovné příležitosti, sociální oblast a zlepšení činnosti veřejné správy. Obce jsou oprávněné získat finanční prostředky ze všech prioritních os (MMR ČR, 2016, s. 6–56).

V rámci **Operačního programu Rybářství** se dostává žadatelům pomoc na vodní hospodaření, účinné provádění rybářské politiky tak, aby nedocházelo k negativnímu ovlivňování životního prostředí. Dále program usiluje o lepší konkurenceschopnost při odbytu produktů (MMR ČR, 2016, s. 33).

Operační program Praha-pól růstu je určen pouze pro žadatele z hlavního města, ostatní programy pro ně nejsou. Soustředí se na výzkum, zavádění nových technologií, úspory energie, veřejnou dopravu, sociální oblast, vzdělání a zaměstnanost (MMR ČR, 2015a, s. 32).

Program rozvoje venkova usiluje o konkurenceschopné zemědělství, lesnictví a potravinářství plné inovací za současného kvalitního využívání zdrojů, kde jsou dobré podmínky nejenom pro farmáře, ale i zvířata. Zároveň se snaží o udržitelný místní rozvoj a zlepšení stavu přírodního prostředí (MMR ČR, 2015a, s. 29). Obce se mohou stát žadatelem na projekty spojené s lesnickou infrastrukturou, lesním hospodařením nebo projekty spolupráce (MMR ČR, 2016, s. 14).

Operační program Technická pomoc je určen pro instituce, které mají za úkol naplňování Dohody o partnerství, administrativní procedury a chod jednotného monitorovacího systému (MMR ČR, 2015a, s. 31).

Druhý cíl Evropská územní spolupráce se odehrává na přeshraniční, nadnárodní a meziregionální úrovni. V ČR zahrnuje tzv. INTERREG jedenáct programů.

INTERREG V-A mezi ČR a Polskem se zaměřuje na společná rizika a jejich předcházení, kulturní a přírodní zdroje, investice do lidí a místního rozvoje. Obce mohou žádat o podporu na dopravní infrastrukturu, hmotné i nehmotné atraktivity území, krizová opatření, vzdělávací projekty a spolupráci na obecní úrovni (MMR ČR, 2016, s. 6–66).

INTERREG V-A Rakousko – Česká republika má za cíl rozvíjet výzkum, vývoj, inovační technologie, lidské zdroje, zkvalitňovat životní prostředí a chod institucí. Samosprávy se stanou příjemci podpory v případě, že budou realizovat akce spojené s ochranou přírody a životního prostředí, investovat do vzdělávání, výzkumu, veřejných institucí nebo přírodního a kulturního potenciálu území (MMR ČR, 2016, s. 6–65).

INTERREG V-A mezi Slovenskou a Českou republikou chce opět využívat inovací, soustředit se na zlepšování životního prostředí a rozvoj místních aktivit. Obce jsou oprávněnými žadateli u všech investičních akcí (MMR ČR, 2016, s. 6–58).

Program spolupráce Svobodný stát Sasko – Česká republika 2014–2020 prosazuje společné řízení rizik, předcházení klimatickým změnám, ochranu životního prostředí, vzdělanost a účinnou veřejnou správu. Samosprávy mohou čerpat peníze na projekty spojené s ochranou vod, přírodní rozmanitostí, přeshraniční spoluprací a vzděláním, dále zaměstnatelností mladých osob nebo cestovním ruchem (MMR ČR, 2016, s. 6–65).

Program přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Bavorsko Cíl EÚS 2014–2020 usiluje o zkvalitnění výzkumu a vzdělávání, zavádění inovací, ochranu životního prostředí a zlepšení spolupráce. Samosprávné orgány se mohou stát příjemci v případě, že se zaměří na životní prostředí, přírodní a kulturní bohatství, společné vzdělávání a veřejné instituce (MMR ČR, 2016, s. 6–65).

Program nadnárodní spolupráce **INTERREG CENTRAL EUROPE** se odehrává mezi Rakouskem, ČR, Německem, Polskem, Slovenskem, Maďarskem, Slovinskem, Chorvatskem a Itálií a jeho cílem je podpora inovací, nízkouhlíkového hospodářství, dopravní infrastruktury a přírodního a kulturního bohatství. **INTERREG DANUBE** pak zahrnuje následující státy: Bosnu a Hercegovinu, Bulharsko, Černou Horu, ČR, Chorvatsko, Maďarsko, Moldavsko, 2 regiony v Německu, Rakousko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko, Srbsko a Ukrajinu. Zaměřuje se na inovace, sociální a environmentální problematiku, dopravu, energetické zabezpečení a institucionální fungování (MMR ČR, 2015a, s. 39).

Programy meziregionální spolupráce **INTERACT III, INTERREG EUROPE, URBACT III a ESPON 2020** se odehrávají mezi členskými státy EU a případně dalšími

partnerskými zeměmi. Mají za cíl zlepšit spolupráci a vzájemnou komunikaci, konkurenceschopnost podnikatelů, životní prostředí atd. (MMR ČR, 2015a, s. 39).

V programovacím období 2014–2020 je kladen velký důraz na **integrované nástroje**, které mají zajistit efektivnější rozvoj daného území a vyrovnat tak regionální rozdíly. Jsou prosazovány Integrované územní investice (ITI) v Brněnské, Hradeckopardubické, Olomoucké, Ostravské, Pražské, Plzeňské a Ústecko-chomutovské metropolitní oblasti. Integrované plány rozvoje území (IPRÚ) se zaměřují na tzv. póly rozvoje, kterými jsou České Budějovice, Jihlava, Karlovy Vary, Liberec-Jablonec, Mladá Boleslav a Zlín. Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD) se zaměřuje na venkovský prostor a jeho realizaci zajišťují místní akční skupiny (MMR ČR, 2015a, s. 25).

4 Empirická část

4.1 Základní charakteristika obce Rychnovek

Obec Rychnovek leží v Královéhradeckém kraji (NUTS 3), okrese Náchod (LAU 1). Spadá do regionu soudržnosti NUTS 2 Severovýchod. Obcí s pověřeným obecním úřadem i s rozšířenou působností je Jaroměř. Rozloha obce činí 1 134 ha a rozkládá se na zeměpisných souřadnicích 15° 58' 13" E, 50° 21' 27" N. K 1. 1. 2016 žilo v obci 632 trvale hlášených obyvatel (MMR ČR, 2016).

Tabulka 1 Základní údaje o obci Rychnovek

Základní informace o obci	
Status	obec
Typ sídla	ostatní obce
Okres	Náchod
Kraj	Královéhradecký
Region soudržnosti	Severovýchod
Obec s pověřeným obecním úřadem	Jaroměř
Obec s rozšířenou působností	Jaroměř
Katastrální výměra	1 134 ha
Počet obyvatel k 1. 1. 2016	632
Hustota zalidnění	56 obyvatel/km ²
Počet místních částí	3

Zdroj: Vlastní zpracování dle MMR ČR. Regionální informační servis. Rychnovek [online]. ©2012–2016 [cit. 2017-01-18]. Dostupné z: <<http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=574406>>.

Obrázek 3 Poloha obce Rychnovek s vyznačeným katastrálním územím

Zdroj: Vlastní zpracování dle Mapy.cz [online]. ©Seznam.cz, a.s., ©OpenStreetMap [cit. 2017-01-18]. Dostupné z: <<https://mapy.cz/zakladni?x=15.9553839&y=50.3734464&z=11&source=muni&id=2517>>.

4.1.1 Přírodní poměry a životní prostředí

Z geologického hlediska spadá území obce Rychnovek do oblasti České křídové tabule. Zemský povrch byl utvářen v rámci Hercynského systému, v oblasti Doubravice je členitější, než je tomu v Rychnovku (Němec, 2008 s. 11). Nejvyšším místem je Zvolský vrch s nadmořskou výškou 298,9 m n. m. Převažují podzolové hnědé půdy a slíny s obsahem jílu (Němec, 2004, s. 9–12).

Katastrálním územím protékají řeky Metuje na jihu a Úpa na severu, které se vlévají do Labe. Na obou řekách byly v minulosti povodně, které se však obcí dotkly jen málo, a to vzhledem k adekvátní vzdálenosti obydlí od toků. Díky dostatečné zásobě podzemní vody byl v „Borku“ v k. ú. Zvole vybudován vrt, který zásobuje pitnou vodou Rychnovek i Zvoli (Němec, 2008, s. 12–13).

Obec se nachází v oblasti typické mírně teplým, vlhkým klimatem s mírnou zimou. Byly zaznamenány jak deštivé, velmi chladné a na sníh bohaté roky, tak suchá a teplotně nadprůměrná období, kdy vysychaly spodní vody (Němec, 2008, s. 14). V posledních letech byla vyhlášována období mimořádných klimatických podmínek, kdy nebylo možné využívat vodu z vodovodu a z řek k zalévání zahrad nebo napouštění bazénů.

Z celkové výměry 1 134 ha tvoří vysoké procento zemědělská půda. Je zde poměrně nízký koeficient ekologické stability, který činí 0,27 % (MMR ČR, 2016). Krajina se vyznačuje silným zemědělským využitím. Vyskytují se zde sdružené listnaté porosty a různé roztroušené keře a listnaté stromy (Němec, 2008, s. 16).

Tabulka 2 Druhy pozemků v k. ú. Rychnovek

Druh pozemku	Výměra v ha	Podíl na rozloze v %
Zemědělská půda	980	86,4
z toho: orná půda	798	81,4
trvalé travní porosty	151	15,4
zahrady a ovocné sady	31	3,2
Lesní plocha	33	2,9
Vodní plocha	24	2,1
Zastavěná plocha	20	1,8
Ostatní plocha	77	6,8

Zdroj: Vlastní zpracování dle MMR ČR. Regionální informační servis. Rychnovek [online]. ©2012–2016 [cit. 2017-02-02]. Dostupné z: <<http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=574406>>.

Co se týká rostlinstva, vyskytuje se zde tzv. kulturní step – pole slouží k pěstování různých plodin, louky a pastviny jsou obrostlé především travinami. Veřejná prostranství

i soukromé zahrady mají zastoupení různých druhů stromů (Němec, 2008, s. 15–16). Jehličnaté lesy se vyskytují zejména v k. ú. Rychnovek (Němec 2008, s. 16), naopak Zvole disponuje spíše listnatými lesy, kterých je však pomálu, pouze 0,021 % rozlohy daného území (Němec, 2004, s. 14–15).

Na území žijí živočichové typičtí pro Krkonošské podhůří. Vyskytují se zde i kriticky a silně ohrožené druhy ptáků, obojživelníků či hadů (Němec, 2008, s. 17).

S rozlohou 56 696 m² zasahuje do k. ú. Rychnovek evropsky významná lokalita a přírodní památka Stará Metuje. Jedná se o oblast původního toku řeky. Předmětem ochrany je vážka klínatka rohatá. Používání chemických látek v zemědělství podléhá souhlasu orgánů ochrany přírody (Kolektiv autorů firmy Šindlar, s. r. o., 2010). V místní části Zvole se nachází registrovaná lokalita Zvolská stráž. Její výměra činí 1 390 m² a k chráněným druhům patří lilie zlatohlávek a plamének plotní (Němec, 2004, s. 16–17).

Nakládání s odpady v obci určuje obecní vyhláška. V obci se nacházejí nádoby na papír, sklo, plasty a kovy. Rostlinný odpad mohou lidé odkládat u průmyslové zóny v Rychnovku. Nebezpečné látky a objemný odpad jsou sbírány dvakrát ročně (Obecně závazná vyhláška obce Rychnovek č. 1/2015).

Občané mají nádoby na směsný odpad, jejichž vývoz si sami určují. Sbory dobrovolných hasičů pořádají sběr železného šrotu, a to vždy v jarním období. Zároveň jsou v obci umístěny kontejnery na ošacení, jejichž sbírku organizuje Diakonie Broumov.

V obci funguje Dopravně-recyklační areál provozovaný firmou Marius Pedersen, ve kterém je třídící linka na papír a plasty. Zároveň zde probíhá přijímání a skladování nebezpečných a vytríděných odpadů (Marius Pedersen, a. s., 2016).

Na území obce se nenachází žádný subjekt, který by byl zanesen v Integrovaném registru znečišťovatelů (Cenia a MMR ČR, 2015). V obci není zaveden plyn, takže občané svá obydlí vytápějí jinými druhy paliv, jež mohou znečišťovat životní prostředí.

K překročení imisních limitů dochází v rámci obce s rozšířenou působností Jaroměř, kam Rychnovek spadá. V roce 2015 bylo překročení u benzoapyrenu o 96,6 ng.m⁻³ (Český hydrometeorologický ústav, 2015).

4.1.2 Zkušenosti obce s čerpáním dotací

Obec Rychnovek má zkušenosti s čerpáním dotačních prostředků zejména v rámci státních zdrojů – konkrétně se jedná o MMR ČR nebo Ministerstvo práce a sociálních věcí.

Nevyhýbá se však ani penězům od Místní akční skupiny. K významným akcím z posledních let patří zateplení budovy mateřské školy financované z Operačního programu Životní prostředí, které si vyžádalo bezmála 1,3 mil. Kč. Díky dotaci ze Státního fondu dopravní infrastruktury byly opraveny některé chodníky. Nejnákladnější investicí pak bylo vybudování kanalizace, jež bylo realizováno v rámci projektu Dobrovolného svazku obcí Jaroměřsko, který byl žadatelem. Tabulka 3 poskytuje přehled získaných dotací od různých poskytovatelů.

Tabulka 3 Přehled obdržných dotací v letech 2002–2016

Rok	Předmět dotace	Celkové náklady	Výše dotace	Poskytovatel
2002, 2003	Vodovod	6 528 500 Kč	5 935 000 Kč	Ministerstvo zemědělství
2003	Obnova topení v ZŠ Zvole	270 000 Kč	90 000 Kč	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
2007	Dětské hřiště na návsi	200 000 Kč	140 000 Kč	MMR ČR
2008	Výstavba infrastruktury pro rodinné domy	840 000 Kč	600 000 Kč	MMR ČR
2011	Veřejně prospěšné práce	66 225 Kč	66 225 Kč	Ministerstvo práce a sociálních věcí
2012	Nové podlahy v mateřské škole	180 000 Kč	162 720 Kč	Místní akční skupina
2013	Zateplení budovy MŠ	1 285 908 Kč	854 693,10 Kč	EU – OP Životní prostředí
2013	Veřejně prospěšné práce	131 958 Kč	131 958 Kč	Ministerstvo práce a sociálních věcí
2013	Vybavení ZŠ	300 000 Kč	240 000 Kč	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
2013–2014	Technické zázemí v Tesku	75 000 Kč	67 500 Kč	Místní akční skupina
2014	Veřejně prospěšné práce	195 000 Kč	195 000 Kč	Ministerstvo práce a sociálních věcí
2015	Veřejně prospěšné práce	150 964 Kč	150 964 Kč	Ministerstvo práce a sociálních věcí

2015	Elektroinstalace v mateřské škole	287 500 Kč	250 000 Kč	Královéhradecký kraj
2015	Rekonstrukce chodníků	6 970 317 Kč	5 105 800 Kč	Státní fond dopravní infrastruktury
2016	Veřejně prospěšné práce	42 000 Kč	42 000 Kč	Ministerstvo práce a sociálních věcí
2016	Kanalizace	46,7 mil. Kč	35 mil. Kč	EU – OP Životní prostředí

Zdroj: Vlastní zpracování dle Generálního finančního ředitelství. Centrální registr dotací IS CEDR III [online]. [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <<https://cedr.mfcr.cz/>> a Velacková, Veronika: Ústní sdělení, 6. 3. 2017.

4.2 Analýza sociálního a ekonomického rozvoje

V současné době se obec Rychnověk skládá ze tří místních částí, a to Rychnověk, Zvole a Doubravice u České Skalice (MMR ČR, 2016). Nebylo tomu však vždy. Tyto části existovaly dlouhá léta samostatně.

O Zvoli se dle prvních ověřených pramenů hovoří od roku 1356, kdy se nedaleko Jaroměřě nacházela zvolská tvrz s malým kostelem. Je pravděpodobné, že již v této době byla ve Zvoli i škola. V husitských dobách došlo k zániku, ale na konci 15. století byla tvrz společně s kostelem obnovena. V dalších letech docházelo ke střídání majitelů. V roce 1651 žilo v obci 130 lidí v 27 staveních. K farnosti spadaly nejenom obec Zvole, ale i Rychnověk a Doubravice. Například v roce 1895 měla farnost 914 katolíků a 7 evangelicky smýšlejících. 18. a 19. století bylo ve znamení střídání školních budov, ve kterých se vyučovalo. V roce 1816 byla postavena nová budova, která záhy přestala kapacitně stačit, neboť školu navštěvovalo 153 žáků. Ve školním roce 1883/1884 žáci začali docházet do nově vystavěné školy. Počet otevřených tříd v průběhu let závisel na počtu dětí. Obec se rozrůstala i v dalších letech – v roce 1850 bylo ve vsi 472 občanů. Později začal počet obyvatel klesat. Do zdejší školy až na výjimku v letech 1940–48 docházely děti jak z Rychnovka, tak z Doubravice. Zvole byla až do roku 1848 součástí opočenského panství, poté se jí dostalo výsady být samostatnou, a to do roku 1960, kdy došlo ke sloučení s Rychnovkem. Roku 1889 byl založen Sboru dobrovolných hasičů, který se stará i o kulturní život obce. O 20 let později zakládají hasiči místní knihovnu. Dále ve vsi působil hudební a pěvecký kroužek nebo divadelníci. Do života obce zasáhla výrazně první světová válka, a to především ve ztrátách na životech, ale i nedostatku

potravin. V této době vznikl honební spolek. Další události už jsou úzce spjaty se vznikem a působením Československé republiky (nové zákony, ekonomická krize ve 30. letech 20. století, mobilizace před druhou světovou válkou). Ekonomické oživení před druhou světovou válkou znamenalo nárůst živnostenských podnikatelů a řemeslníků – v obci působili holič, pohostinství, kovář, krejčí, mlynář, obchod se smíšeným zbožím, obchod s topivou, pekař, porodní bába, truhláři, obuvníci, řezníci nebo natěrač. Ves nespadala do tzv. Sudet, nýbrž byla součástí Protektorátu Čechy a Morava. Obyvatelstvo si tak zvykalo na dvojjazyčné nápisy a počátek války s sebou přinesl jen další válečné útrapy. Elektrického proudu se Zvole dočkala až na konci roku 1945. Odedávna se zdejší lidé živili zemědělstvím. V obci od roku 1957 působilo jednotné zemědělské družstvo, později spadající pod Státní statek Smiřice. Od roku 1969 se ve Zvoli svítilo pouličním osvětlením. Při sčítání lidu roku 1970 žilo v této části obce 253 osob v 80 domech. V dalších letech došlo ke střídání majitelů hostince, který byl v roce 1984 přestavěn na kulturní dům. Odkanalizování se Zvole dočkala až v roce 1988. Zajímavostí na řece Úpě je malá vodní elektrárna, jež byla plně zprovozněna roku 2002 (Němec, 2004, s. 18–101).

O Doubravici se v historických dokumentech hovoří od roku 1404, ale dle nálezů bylo místo osídleno již dříve. Vedla tudy obchodní Kladská stezka. Značné drancování zažila Doubravice za husitských dob. V polovině 15. století však díky pánům z Chvalkovic došlo k obnově zdejšího dvora. Následovalo několik století, kdy statek měnil vlastníky. Z roku 1620 máme údaje o tom, že na Doubravici jsou čtyři chalupy. Od roku 1634 až do roku 1922 vlastnili Doubravici Colloredové z Mansfeldu. Dle soupisu obyvatel z roku 1651 žilo ve zdejší obci 69 obyvatel, v pozdějších letech dochází k výstavbě dalších 16 stavení. Lidé byli nuceni chodit na robotu. Od roku 1787 začínají děti z Doubravice navštěvovat zvolskou školu, starší pak chodí do Skalice. Roku 1820 dochází k zániku Kladské stezky, a to po výstavbě silnice z Jaroměře do České Skalice. Od poloviny 19. století majitelé zdejší statek pronajímali. V roce 1869 žilo v Doubravici 175 osob a dochází k rozmachu podnikání. V roce 1874 byla zřízena místní knihovna. Po sčítání roku 1891 bylo ve vsi 28 domů s 206 občany. Dochází k založení sboru dobrovolných hasičů. Na přelomu 19. a 20. století se staví nová cesta do Říkova. Do obce chodí listonoš. Založení divadelního kroužku v roce 1908 má význam pro kulturní život obce. Následuje období nárůstu počtu obyvatel a tím i nové výstavby. Po parcelizaci roku 1922 došlo k rozdělení půdy ze zdejšího statku mezi obyvatele, statek se dostává do soukromých

rukou. Roku 1934 je otevřen obecní dům, kde sídlila knihovna, později prodejna potravin nebo škola. Vlastní školu má obec až v roce 1940, ale jen osm let. Elektrický proud byl do obce zaveden v roce 1940, o rok později telefon. Obě světové války znamenaly pro Doubravici strádání, ale bohužel i ztráty na životech. Na podzim roku 1948 dochází k zestátnění dvora a rozmachu nejenom chovu, ale i výstavby. V 50. letech je založena prodejna a myslivecký spolek. Dále dochází k výstavbě nové kanalizace. Do obce se stěhují chalupáři. Po Sametové revoluci je statek na Doubravici navrácen původním majitelům. Záhy však dochází k rozprodeji majetku. Nejvýznamnějším vlastníkem se stává belgická Gondella, která ve statku zřizuje sklady (Vaic a kol., 2004, s. 1–25).

Ač je v současné době místní část obce Rychnovek největší, je také nejmladší. Jako oficiální datum vzniku obce se uvádí rok 1497, kdy se ves skládala ze dvou osad. V dalších stoletích docházelo ke střídání majitelů již sloučené tvrze. Někteří z nich vlastnili i Zvoli a Doubravici. Ves patřila k opočenskému či novoměstskému panství. Ze soupisu obyvatel z roku 1651 vyplývá, že zde žilo 121 obyvatel ve 31 usedlostech. V roce 1790 má ves 48 stavení. Se změnou územní samosprávy roku 1848 spadal Rychnovek k Okresnímu hejtmánství, resp. od roku 1927 k Okresnímu úřadu ve Dvoře Králové nad Labem. Od té doby obec řídilo zastupitelstvo. V roce 1882 byl založen Sbor dobrovolných hasičů. Na počátku 20. století vzniká honební spolek. První světová válka s sebou přinesla všeobecné strádání a bohužel i ztráty na životech na bojišti. Již v roce 1921 došlo k elektrifikaci obce. Jednota Sokola fungovala v obci v letech 1926–1952. Od roku 1927 působil ve vsi ochotnický spolek. Roku 1931 byla zřízena kampelička. V Rychnovku působil v letech 1943–1962 kino. Období 2. světové války zasáhlo i Rychnovek. Byl nedostatek potravin, ale i dalšího zboží. Lidé odcházeli bojovat do války. I v nelichotivých válečných dobách vznikl ve zdejší obci hudební kroužek, který fungoval plných 50 let. Roku 1946 byl uveden do provozu místní rozhlas. Veřejné dění se postupně dostává pod taktovku komunistických organizací – vzniká Československý svaz žen a mládeže, Národní fronta, roku 1951 jednotné zemědělské družstvo, Svaz pro spolupráci s armádou. Zároveň ukončují svou činnost dva místní hostince, zbylého – U Zvoničků – se ujímá Jednota Broumov, která v roce 1972 otevírá i novou prodejnu se smíšeným zbožím. Roku 1955 se začalo s výstavbou vojenského areálu, kde byly sklady. V roce 1970 žije ve vsi 302 obyvatel v 77 obydlích. Rychnovek nikdy neměl vlastní školu, faru ani hřbitov – vždy patřil ke Zvoli (Němec, 2008, s. 19–100).

Významnou změnou bylo zřízení místních a krajských národních výborů, a to v roce 1960. Od 1. června tak Zvole spadala pod Místní národní výbor Rychnovek. V této době byla v budově zvolské fary zřízena i mateřská škola. 1. ledna 1964 přibyla k obci Rychnovek–Zvole také Doubravice, čímž vzrostl celkový počet obyvatel na 765 (Němec, 2004, s. 70–71). V tomto roce byla otevřena v Rychnovku pošta. Dle provedeného sčítání v roce 1980 bydlelo ve všech místních částech 641 obyvatel, a to v 174 domech. Téhož roku bylo založeno Myslivecké sdružení Olšiny. Politický vývoj pak kopíruje celonárodní situaci (Němec, 2008, s. 19–54). V roce 1988 byly založeny první živnosti tak, jak je známe dnes – zednictví a klempířství. 24. listopadu 1990 se konaly volby do obecního zastupitelstva. Postupně dochází k restitucím a nárůstu osob samostatně výdělečně činných (Němec, 2004, s. 76–77). Výrazný nárůst podnikatelů byl zaznamenán především v části Rychnovek, kde některé firmy působí dodnes (Němec, 2008, s. 87).

4.2.1 Obyvatelstvo

Z historických objevů, které se v oblasti našly, je jasné, že na tomto území lidé žili již v době kamenné (Němec, 2004, s. 81).

Záznamy z roku 1651 hovoří o tom, že ve Zvoli žilo 130 obyvatel, z toho 68 mužů a 62 žen. Do dnešní doby se dochovala i stejná příjmení. Až do roku 1850 docházelo k nárůstu obyvatel na 472 osob. Po roce 1917 nastává značný pokles v počtu obyvatel, a to na 375 v roce 1921. V roce 1930 žilo ve vsi 363 občanů, z toho bylo 179 mužů, 184 žen a k české národnosti se hlásilo 357 lidí, 3 lidé byli Němci a 3 Slováci. 318 bylo věřících, 2 lidé neměli žádné vyznání, 10 bylo evangelíků a 33 osob vyznávalo československou víru (Němec, 2004, s. 81–82).

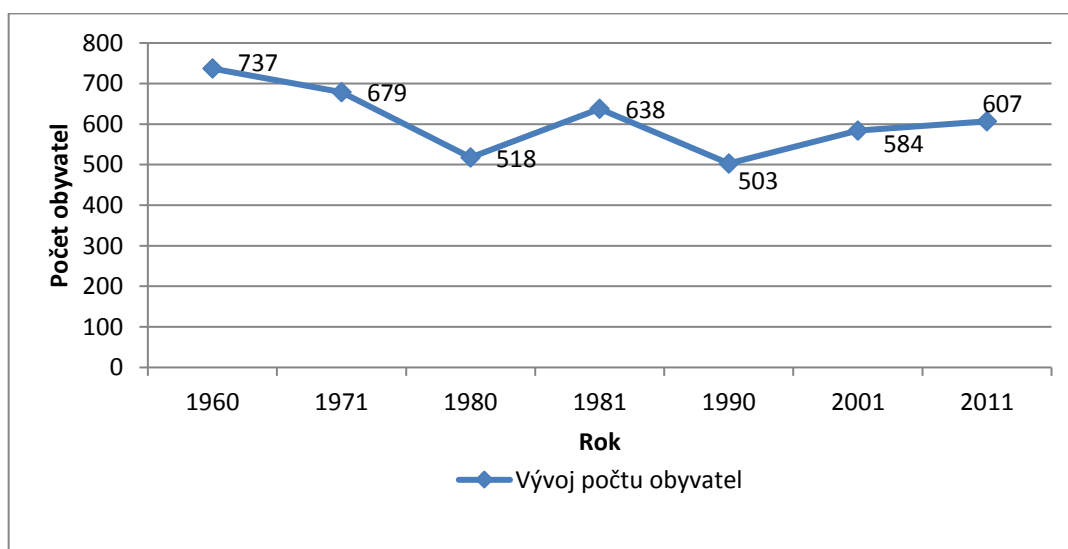
Údaje o počtu obyvatel Rychnovka pocházejí rovněž z roku 1651, kdy v obci pobývalo 121 osob, z toho 55 mužů a 66 žen. V roce 1931 se počet obyvatel navýšil na 324. Ve vsi žilo 309 Čechů, 12 Slováků, 2 lidé polské národnosti a 1 maďarské. O šest let později se počet nepatrně snížil na 306 osob. Před sloučením místních částí Rychnovek a Zvole, v roce 1960, činil počet obyvatel 317 (Němec, 2008, s. 60).

O přesném počtu obyvatel Doubravice se dovídáme z roku 1651, kdy zdejší místo obývalo 69 osob. V roce 1869 činil počet 175. Z toho bylo 88 mužů a 87 žen. I v roce 1891 ve vsi bydlelo více obyvatel, a to 206, přičemž bylo 107 mužů a 99 žen, kteří byli téměř všichni české národnosti, 202 osob vyznávalo katolickou víru, 4 byli Židé. Nejvíce občanů

četala obec v roce 1920, konkrétně 241. Z roku 1922 pochází zpráva o 237 bydlících osobách, přičemž 207 se hlásí ke katolické víře, 9 je evangelíků, 16 vyznává československé náboženství a 5 osob je nevěřících (Vaic a kol., 2004, s. 6–7).

Vlivem sloučení v šedesátých letech 20. století žilo v obci v roce 1960 737 obyvatel (Němec, 2008, s. 61). V dalších letech je zaznamenáno snížení počtu obyvatel, a to až do roku 1980, kdy obec obývalo pouze 518 osob. V následujícím roce však došlo ke zvýšení o 120 nových občanů. Následoval desetiletý pád na pouhých 503 obyvatel. V devadesátých letech je zaznamenána stagnace, kdy se počet pohyboval mezi 555 a 580 obyvateli. 21. století s sebou přináší mírný nárůst, ale počet obyvatel nepřekračuje 600 osob. Tato hranice je dosažena až v roce 2011, kdy je v obci hlášeno k trvalému pobytu 607 obyvatel. Vývoj počtu obyvatel od sloučení v desetiletých cyklech s významnými milníky je zaznamenán v Grafu 1, kde jsou uvedena data vždy k 1. 1. příslušného roku.

Graf 1 Vývoj počtu obyvatel v obci v letech 1960–2011

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ. Databáze demografických údajů za obce ČR [online]. 2015 [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <<https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickych-udaju-za-obce-cr>>.

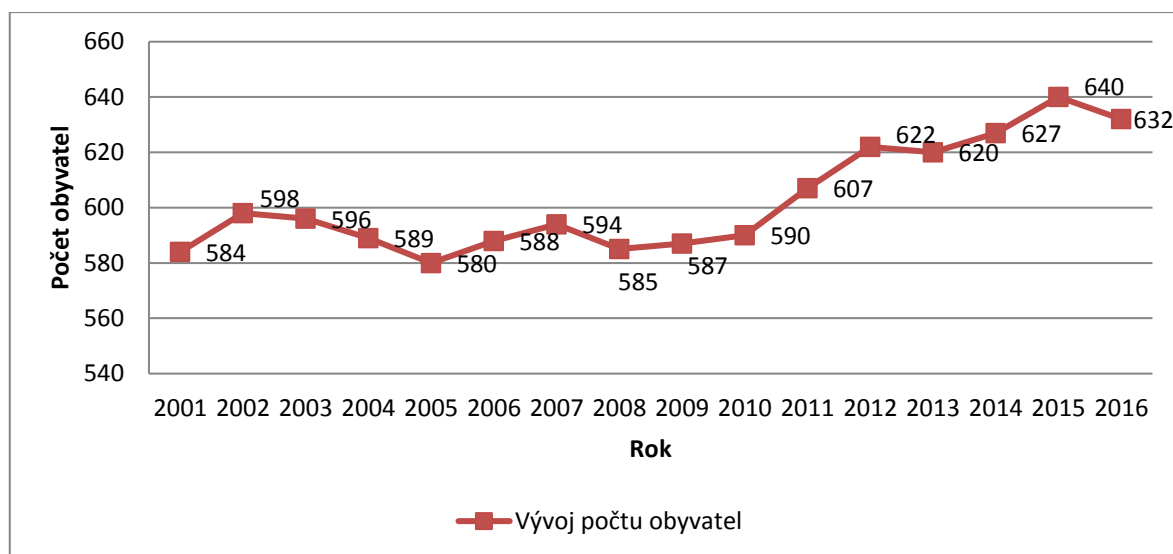
Od roku 2001 dochází k soustavnému navyšování počtu obyvatel z 583 na 640. Tento trend se však v roce 2015 zastavil a o rok později už obec čítá 632 občanů. Příčinnou nárůstu je příznivá situace v oblasti bydlení, kdy je v rámci územního plánu v obci vyčleněno několik lokalit pro výstavbu rodinných domů a došlo k výstavbě bytů právě v rodinných domech. V obci staví nejenom stávající mladí obyvatelé, ale stěhují se sem i nové rodiny s dětmi. I v Rychnovku lze tedy vysledovat trend, kdy se obyvatelé stěhují

do zázemí měst. Z rozhovoru se starostkou obce vyplynulo, že další lokality pro bydlení jsou sice plánovány, ale především na základě požadavků současných obyvatel. S větším rozmachem zástavby obec nepočítá.

Dle informací od starostky obce žilo k 1. 1. 2016 v místní části Rychnovek 305 obyvatel, Zvole čítala 252 občanů a na Doubravici to bylo 75 osob.

Následující graf pak ilustruje vývoj počtu obyvatel obce v 21. století, a to vždy k 1. 1. daného roku.

Graf 2 Vývoj počtu obyvatel v obci v letech 2001–2016

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ. Databáze demografických údajů za obce ČR [online]. 2015 [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <<https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickych-udaju-za-obce-cr>> a Počet obyvatel v obcích [online]. 2015 [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <<https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich>>.

Na vývoj počtu obyvatel má zásadní vliv migrační přírůstek, který ukazuje, kolik osob se přistěhovalo a odstěhovalo. Od roku 2008 lze vysledovat trend kladného migračního přírůstku, který je zastaven rokem 2015. Průměrný migrační přírůstek je 2,93 obyvatele. Další sledovanou veličinou je přirozený přírůstek, z něhož jsou patrné údaje o narozených a zemřelých osobách. V případě obce Rychnovek se u přirozeného přírůstku jedná o kladné i záporné hodnoty pohybující se v řádu jednotek. Průměrný přirozený přírůstek ve sledovaném období činí pouze 0,53 obyvatele. Na zvýšení počtu obyvatel má tedy větší vliv migrace než počet narozených osob. Konkrétní data obsahuje Tabulka 4.

Tabulka 4 Pohyb obyvatelstva v obci v letech 2001–2016

Rok	Stav k 1.1.	Narození	Zemřelí	Přírůstek přirozený	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přírůstek migrační	Přírůstek celkový
2001	584	8	6	2	23	11	12	14
2002	598	6	7	-1	11	12	-1	-2
2003	596	5	6	-1	18	24	-6	-7
2004	589	5	7	-2	13	20	-7	-9
2005	580	3	2	1	14	7	7	8
2006	588	7	4	3	8	5	3	6
2007	594	5	4	1	15	25	-10	-9
2008	585	6	5	1	21	20	1	2
2009	587	6	9	-3	16	10	6	3
2010	590	10	6	4	24	7	17	21
2011	607	5	3	2	31	18	13	15
2012	622	7	9	-2	19	19	0	-2
2013	620	6	6	0	19	12	7	7
2014	627	9	4	5	13	5	8	13
2015	640	6	8	-2	9	15	-6	-8
2016	632	-	-	-	-	-	-	-

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ. Databáze demografických údajů za obce ČR [online]. 2015 [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <<https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickych-udaju-za-obce-cr>>.

Z hlediska pohlaví v roce 2015 mírně převažoval počet mužů. V obci tak žije 51,42 % mužů a ze 48,58 % jsou zastoupeny ženy.

Tabulka 5 Struktura obyvatelstva z hlediska pohlaví k 31. 12. 2015

Pohlaví	Počet osob	Podíl v %
Muži	325	51,42
Ženy	307	48,58
Celkem	632	100,00

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ. Veřejná databáze ČSÚ [online]. 2017 [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <<https://vdb.czso.cz/>>.

Průměrný věk v obci k 31. 12. 2015 je 41 let a neustále roste. U mužů je to 39,4 let, ženy dosahují 42,6 let. V Královéhradeckém kraji činí průměrný věk 42,5 roku. Obyvatelstvo obce i přes kladný migrační přírůstek stárne. To dokazují čísla jednotlivých věkových skupin již z roku 2008, kdy počet obyvatel nad 65 let převyšuje počet dětí, což do budoucna bude klást větší finanční i organizační nároky na zdravotní a sociální oblast. Konkrétně se počet obyvatel starších 65 let zvýšil v roce 2016 oproti roku 2001 o 2,92 % a počet dětí do 14 let ve stejném období klesl o 3,18 %. V roce 2016 byl počet obyvatel starších 65 let vyšší téměř o 1 %, v Královéhradeckém kraji to bylo téměř o 7 %.

Tabulka 6 Věková struktura obyvatelstva a průměrný věk v letech 2001–2016

Věková skupina	2001		2008		2016	
	Počet obyvatel	Podíl v %	Počet obyvatel	Podíl v %	Počet obyvatel	Podíl v %
0 – 14 let	110	18,84	84	14,36	99	15,66
15 – 64 let	394	67,46	405	69,23	428	67,72
65 a více let	80	13,70	96	16,41	105	16,62
Celkem	584	100	585	100	632	100
Průměrný věk	37,4	-	40,1	-	41,0	-

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ. Veřejná databáze ČSÚ [online]. 2017 [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <<https://vdb.czso.cz/>>.

Vzdělanostní struktura obyvatelstva nad 15 let dle nejvyššího ukončeného vzdělání je zachycena z let 2001 a 2011. Ukazuje, že za deset let výrazně klesl počet lidí se základním vzděláním a naopak vzrostl počet osob, jež mají střední školu s maturitní zkouškou nebo vyšší vzdělání. Tento ukazatel tak opět kopíruje vývoj v ČR. Vzdělanost má vliv na uplatnitelnost na pracovním trhu. Zároveň však zdejší průmyslově orientovaným zaměstnavatelům mohou chybět vyučené osoby, které by měly možnost získat zaměstnání v rámci obce.

Tabulka 7 Vzdělanostní struktura obyvatel v letech 2001 a 2011

Druh vzdělání	2001		2011		Rozdíl	
	počet obyvatel	podíl v %	počet obyvatel	podíl v %	absolutní	v %
Bez vzdělání	1	0,21	1	0,20	0	-0,01
Základní včetně neukončeného	134	28,15	81	16,56	-53	-11,59
Střední odborné bez maturity	233	48,95	208	42,54	-25	-6,41
Úplné střední vzdělání s maturitou	96	20,17	149	30,47	53	10,30
Vyšší odborné a nástavbové vzdělání	8	1,68	17	3,48	9	1,80
Vysokoškolské vzdělání	3	0,63	15	3,07	12	2,44
Nezjištěno	1	0,21	18	3,68	17	3,47
Celkem obyvatel nad 15 let	476	100	489	100	13	100

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ. Veřejná databáze ČSÚ [online]. 2017 [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <<https://vdb.czso.cz/>> a Sčítání lidu, domů a bytů 2001 [online]. 2005 [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/staticke/sldb/sldb2001.nsf/obce/574406_opendocument>.

Vzhledem k tomu, že v obci není dostatek pracovních míst pro všechny ekonomicky aktivní občany, je třeba, aby za práci vyjížděli. Celkový počet vyjíždějících osob byl v roce 2011 42,8 %. V těchto údajích je zarážející fakt, že počet vyjíždějících se v roce 2011 oproti roku 2001 výrazně snížil, což může být dáno jinou metodikou výpočtu a také množstvím nezjištěných dat. Přesto nejvíce osob vyjíždí za prací v rámci okresu (až 60,66 %). Lidé cestují do blízké Jaroměře, v rámci kraje pak vede krajské město Hradec Králové. Počet občanů vyjíždějících v rámci krajů se prakticky nezměnil.

Tabulka 8 Počet osob vyjíždějících za prací v letech 2001 a 2011

Rok	Zaměstnaní	Vyjíždějící celkem	Vyjíždějící v rámci				
			obce	okresu	kraje	jiného kraje	zahraničí
2001	291	253	65	156	24	8	-
2011	285	122	12	74	26	9	1

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ. Veřejná databáze ČSÚ [online]. 2017 [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <<https://vdb.czso.cz/>> a Sčítání lidu, domů a bytů 2001 [online]. 2005 [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/staticke/sldb/sldb2001.nsf/obce/574406_opendocument>.

4.2.2 Podnikání a trh práce

Počet registrovaných podnikatelských subjektů činil v obci Rychnověk k 31. 12. 2016 celkem 130. V obci působilo pouze 15 % právnických osob, z toho 11 bylo obchodních společností. 85 % tvořily fyzické osoby, přitom zemědělstvím se živilo pouze 9 občanů, což tvoří 8 % (ČSÚ, 2017). Bližší údaje poskytuje následující tabulka.

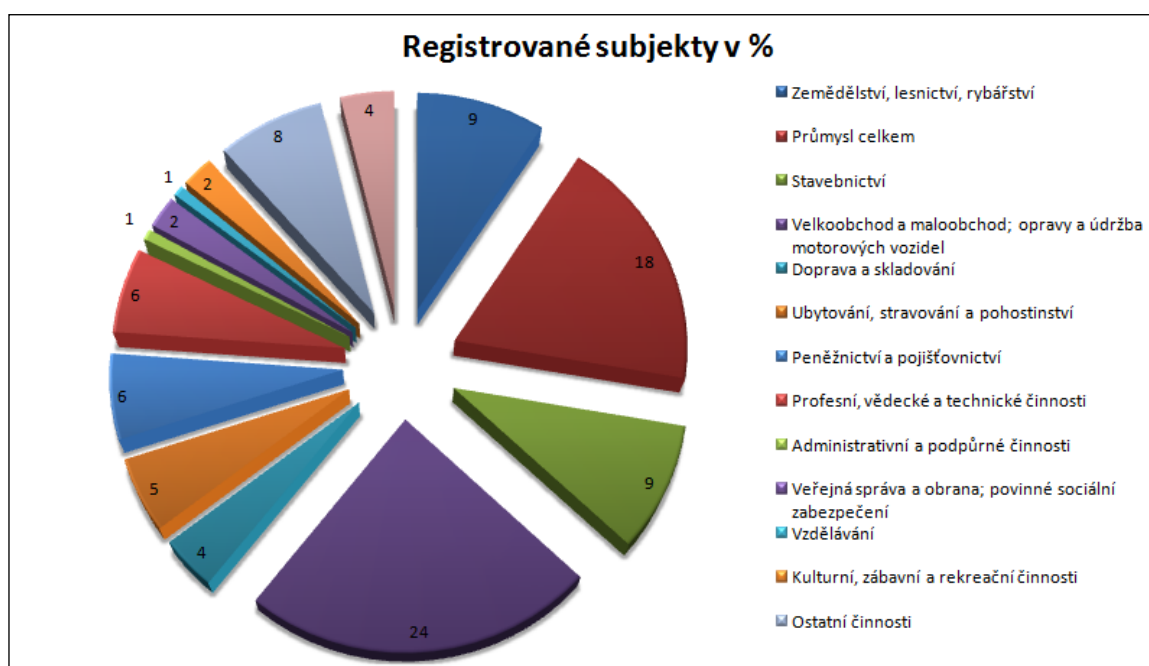
Tabulka 9 Registrované podnikatelské subjekty dle právní formy k 31. 12. 2016

Právní forma	Registrované podniky	Podíl v %
Fyzické osoby	110	85
Fyzické osoby podnikající dle živnostenského zákona	90	82
Fyzické osoby podnikající dle jiného než živnostenského zákona	10	9
Zemědělství podnikatelé	9	8
Právnické osoby	20	15
Obchodní společnosti	11	55
akciové společnosti	-	-
Družstva	-	-
Celkem	130	100

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ. Veřejná databáze ČSÚ [online]. 2017 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31588&u=__VUZEMI__43__574406#>>.

Z celkového počtu registrovaných podnikatelů nejvíce působilo v sektoru velkoobchodu a maloobchodu, oprav a údržby motorových vozidel (31), následovaly průmyslové podniky (24), zemědělství, rybářství, lesnictví byly společně se sektorem stavebnictví zastoupeny shodně 12 subjekty. 10 podnikatelů bylo zařazeno do sekce ostatních činností, kam spadají např. opravy počítačů a výrobků pro osobní potřebu. V oblastech pojišťovnictví a peněžnictví a také v profesních, vědeckých a technických činnostech podnikalo 8 organizací či osob. 7 ekonomických subjektů se zabývalo ubytováním, stravováním a pohostinstvím. Za zmínku stojí ještě sektor dopravy a skladování, kterým se věnovalo 5 podnikatelů. Po 3 osobách se věnuje veřejné správě a obraně a také kulturním, zábavním a rekreačním činnostem. K administrativním a podpůrným činnostem a oblasti vzdělávání se hlásí shodně 1 podnikatel. U 5 osob nebyl zjištěn druh podnikání. Procentuální zaměření podnikatelských subjektů je znázorněno v následujícím grafu.

Graf 3 Registrované podnikatelské subjekty dle sektoru podnikání k 31. 12. 2016

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ. Veřejná databáze ČSÚ [online]. 2017 [cit. 2017-02-25]. Dostupné z: <<https://vdb.czso.cz/>>.

V roce 2006 ukončily činnost vojenské sklady, díky čemuž mohly být zahájeny práce na projektu místní průmyslové zóny. Nejprve však bylo zapotřebí získat majetek do vlastnictví obce (Němec, 2008, s. 59). K jeho bezúplatnému převodu od státu došlo až

v roce 2008. Obec tak získala nejenom pozemky s budovami, ale i vlečku a bytové domy (Kronika 2001–2011 Obec Rychnovek, Zvole, Doubravice, s. 368). K největším zaměstnavatelům, kteří zde působí, patří Marius Pedersen, a. s., jež zaměstnává až 80 osob. Firma má v Rychnovku postavenou třídící linku na plasty a papír. Ústředí firmy je v Hradci Králové a celkově se řadí s více než 1 500 zaměstnanci k velkým podnikům. Firma do areálu vybuďovala příjezdovou komunikaci, aby nedocházelo k nadměrnému zatížení místních komunikací. Společnost H. P. P. prodává náhradní díly do automobilů a zaměstnává 25–49 zaměstnanců. Další větší firmou je MAVET CZ, s. r. o., se sídlem v Králíkách, který dává práci více než 20 občanům a vyrábí jednoúčelové stroje. Zpracováním surového dřeva se zabývá společnost LIGNOR zaměstnávající 10–19 osob. Samotná obec pak poskytuje pracovní příležitost pro 6–9 osob. Dále se zde vyskytuje několik firem zaměstnávajících 1–5 osob, a to včetně mateřské a základní školy. Zbytek můžeme zařadit k fyzickým osobám bez zaměstnanců (ARES, 2017). V současné době v obci není provozováno žádné pohostinství.

K 31. 12. 2016 bylo v obci Rychnovek celkem 16 osob, které byly registrované na úřadu práce, a to z celkového počtu 428 ekonomicky aktivních osob, což tvoří 3,7 % podílu nezaměstnaných osob. Dále bylo ve stejném období zaznamenáno 6 volných pracovních míst v rámci obce (Ministerstvo práce a sociálních věcí).

Tabulka 9 pak zobrazuje dostupná data o podílu nezaměstnaných osob od 1. 3. 2014, kdy došlo ke změně metodiky. Z tabulky je patrné postupné snižování počtu nezaměstnaných, a to vlivem hospodářského růstu v celé ČR i zřizováním nových pracovních míst v rámci obce.

Tabulka 10 Podíl nezaměstnaných osob v letech 2014–2016

	1. 3. 2014	31. 12. 2014	31. 12. 2015	31. 12. 2016
Počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 - 64 let	27	22	18	16
Podíl nezaměstnaných	6,3 %	5,1 %	4,2 %	3,7 %

Zdroj: Vlastní zpracování dle Ministerstva práce a sociálních věcí. Integrovaný portál MPSV [online]. [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <<https://portal.mpsv.cz/>>.

Pro dlouhodobě nezaměstnané zřizuje obec pracovní místa, jež mají zlepšit jejich životní situaci. Jsou vybíráni občané, kteří jsou všeobecně ohroženi pracovním trhem (lidé

ve věku nad 50 let, dlouhodobě nezaměstnaní, matky po mateřské dovolené, lidé s nízkou kvalitací apod.). Tyto pozice jsou zřizovány v rámci veřejně prospěšných prací ve spolupráci s Úřadem práce ČR, od kterého obec dostává příspěvek. Lidé vykonávají úklid obce nebo pracují v obecních budovách.

4.2.3 Bydlení a výstavba

Místní část Rychnovek je stavebně uspořádána především podél hlavních komunikací, jsou zde převážně rodinné domy, ale i několik bytových domů. Po působení vojenské jednotky zde zůstaly čtyři bytové domy. I zde existuje několik bývalých hospodářských usedlostí. Ulicové uspořádání lze vysledovat i ve Zvoli, kde jsou zastoupeny jak usedlosti, tak především novostavby typické malou výměrou pozemku se zahradami, které plní spíše okrasnou funkci. Obydlí v Doubravici jsou vystavěna podél silnice III. třídy s další ulicí uvnitř obce. Mnohé domy jsou využívány k rekreaci. Každá část obce má své centrum, kde se scházejí lidé. V Rychnovku je to parčík na návsi, ve Zvoli prostranství u hasičské zbrojnice, Doubravičtí se sdružují okolo obecního domu.

Významný vliv na rozvoj obecní výstavby má územní plán. Díky stále platné podobě plánu z roku 2001 mohlo dojít k nové rodinné výstavbě v lokalitě od vlakové zastávky směrem ke Zvoli (Němec, 2008, s. 57). V roce 2007 došlo ke schválení změny územního plánu, čímž byla umožněna další výstavba v obci. Pro rodinné domy je určeno 7 lokalit, dále je vyčleněna zóna podnikatelská a pro sportovní aktivity (Němec, 2008, s. 58). A data Českého statistického úřadu jen ukazují, že to byl krok správným směrem. V období let 2001–2015 bylo dokončeno 35 bytů. Nejvíce bytů bylo postaveno v roce 2010, a to plných 11 (ČSÚ, 2017).

Při porovnání sčítání lidu, domů a bytů provedeného v letech 2001 a 2011 došlo díky rozmachu výstavby ke zvýšení počtu domů o 14,7 %.

Tabulka 11 Struktura domovního fondu v letech 2001 a 2011

		2001	2011
Počet domů celkem		179	202
Obydlené domy		136	156
z toho:	rodinné domy	127	147
	bytové domy	8	8

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ. Veřejná databáze ČSÚ [online]. 2017 [cit. 2017-02-25]. Dostupné z: <<https://vdb.czso.cz/>> a Sčítání lidu, domů a bytů 2001 [online]. 2005 [cit. 2017-02-25]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/staticke/sldb/sldb2001.nsf/obce/574406_opendocument>.

Rovněž bytový fond doznal oproti sčítání z roku 2001 změny v počtu navýšení bytů, a to o 8,4 %. K nové výstavbě došlo pouze u rodinných domů, a jedná se téměř o 10% nárůst, na což má vliv nová výstavba, ke které docházelo soustavně od roku 2001, a to se změnou územního plánu. Počet bytů v bytových domech se nezměnil.

Tabulka 12 Struktura bytového fondu v letech 2001 a 2011

	2001	2011
Počet bytů celkem	249	270
Obydlené byty	201	221
z toho: v rodinných domech	159	179
v bytových domech	41	41

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ. Veřejná databáze ČSÚ [online]. 2017 [cit. 2017-02-25]. Dostupné z: <<https://vdb.czso.cz/>> a Sčítání lidu, domů a bytů 2001 [online]. 2005 [cit. 2017-02-25]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/staticke/sldb/sldb2001.nsf/obce/574406_opendocument>.

4.2.4 Doprava

Silniční a cyklistická doprava

Odedávna vedla tímto krajem Kladská stezka, která spojovala Čechy se Slezskem. Údajně byla vedena mezi Úpou a dnes stojící železniční tratí do Zvole a dále přes Doubravici (Němec, 2004, s. 88).

Obcí Rychnovek prochází jediná silnice II. třídy, a to číslo 285 vedoucí z Jaroměře do Nového Města nad Metují, která je však využívána kamiony jako objízdná trasa, aby nemusely platit mýtné. Do Zvole a na Doubravici vede silnice III. třídy, která propojuje všechny místní části s městem Česká Skalice. Ostatní komunikace jsou místního významu a má je ve správě obec (Němec, 2008, s. 109).

Silnice II. třídy patřící kraji je průběžně zalátána, silnice III. třídy se částečně podařilo opravit, k postupným rekonstrukcím dochází i u místních komunikací.

Díky plánovanému vybudování nové cyklostezky, která by měla spojit Jaroměř s okresním městem Náchodem, se silnice III. třídy dočkala nutné opravy části povrchu mezi Zvolí a Doubravicí. Trasa bude začínat v Jaroměři a povede kolem řeky Úpy přes pole a louky do Rychnovka, odtud již po silnici směrem na Zvolí a do Doubravice (Mach, 2016). V současné době však územím nevedou žádné cyklotrasy ani cyklostezky.

Autobusová doprava

Veřejnou autobusovou dopravu zajišťují v obci 3 různé společnosti. V pracovních dnech obcí projíždí 20 linek ve směru Jaroměř – Nové Město nad Metují a opačně.

Autobus zastavuje především v místní části Rychnovek, přičemž do Zvole zajíždí jiná linka, a to pouze dvakrát odpoledne. O víkendu a ve státní svátky je doprava zajištěna 9 spoji ve čtyřhodinových intervalech v místní části Rychnovek.

Místní část Doubravice je obsluhována linkou z České Skalice, a to ráno tam i zpět a dvakrát odpoledne. Od ostatních částí obce je Doubravice veřejnou dopravou zcela odříznuta. V roce 2004 se sice podařilo vyjednat autobusové spojení z Doubravice do Rychnovka, ale pro malou vytíženost bylo záhy zrušeno (Kronika 2001–2011 Obec Rychnovek, Zvole, Doubravice, s. 134).

Obec Rychnovek je zapojena do integrovaného dopravního systému Královéhradeckého a Pardubického kraje, který organizuje společnost OREDO, jež umožňuje cestujícím jezdit na jeden doklad při využití různých dopravních prostředků od různých dopravců (OREDO, s. r. o., 2017).

Železniční doprava

Obcí Rychnovek prochází železniční trať 032 Jaroměř – Trutnov, a to již od roku 1859. Například v roce 1934 bylo na zdejší zastávce, která se nachází v místní části Rychnovek, prodáno 9 100 jízdních dokladů (Němec, 2008, s. 109). V současné době je zastavování vlaků omezeno pouze na sedm vlaků v pracovní dny, 30 souprav stanicí projíždí, a to oběma směry. Pokud se lidé chtějí dostat do Hradce Králové, musí využívat kombinaci autobus – vlak (Svaz měst a obcí ČR, 2015, s. 183–184). O víkendu zde staví tři spoje.

Pěší doprava

Pro pohyb v obci využívají lidé chodníky, jež jsou v péči obce. Ne všude je jejich stav vzhledem ke stáří vyhovující a chybí bezbariérový přístup. V některých místech nejsou chodníky vůbec.

V roce 2016 byla část chodníků v Rychnovku a ve Zvoli zrekonstruována a splňují tak současná bezpečnostní bezbariérová kritéria (Obec Rychnovek, 2016). K rekonstrukci chodníků v Doubravici došlo v roce 2007. O rok později pak byla vystavěna chybějící část podél silnice III. třídy (Kronika 2001–2011 Obec Rychnovek, Zvole, Doubravice, s. 329–359).

Obcí nevede žádná turisticky značená trasa.

4.2.5 Technická infrastruktura

Veřejný vodovod

O výstavbě vodovodu pro Rychnovek i Zvoli se uvažovalo od 60. let 20. století. K realizaci však došlo až po roce 2000. A tak mohl být vodovod uveden dne 1. ledna 2004 plně do provozu. Zásobuje všechny obyvatele místních částí Rychnovka i Zvole. Jsou k němu připojeni i chalupáři (Němec, 2008, s. 47–57).

Místní část Doubravice nemá veřejný vodovod. Sice se uvažovalo o napojení ze Zvole, ale vzhledem k finanční náročnosti akce k tomu nedošlo. Proto trvale žijící občané dostali jako kompenzaci 30 000 Kč na vlastní studnu. Chalupáři jsou odkázáni na vlastní zdroje (Vaic a kol., 2004, s. 5).

Kanalizace

Výstavba splaškové kanalizace byla řešena v rámci projektu Čisté Labe z Jaroměřska. V Rychnovku a ve Zvoli probíhala výstavba v letech 2014–2015. Kanalizace stála celkem 46 720 000 Kč, z toho obec platila téměř 12 milionů Kč (Kronika 2012–2016 Obec Rychnovek, Zvole, Doubravice, s. 92). Dešťovou kanalizací disponují všechny místní části obce. Zejména novější domy pak mají vlastní čističky odpadních vod.

Ostatní infrastruktura

Všechny místní části obce jsou plně elektrifikovány včetně veřejného osvětlení. O zavedení plynu se uvažovalo na konci 90. let 20. století, ale v anketě mezi občany zvítězilo vybudování veřejného vodovodu. Rovněž pokrytí vzdušnými i kabelovými telekomunikačními sítěmi je dostatečné. V k. ú. Zvole stojí vysílač společnosti T-Mobile. Lidé mají možnost vybírat si z několika poskytovatelů internetového připojení.

4.2.6 Občanská vybavenost

Základní škola byla zřízena pravděpodobně se vznikem farnosti. Historicky doložený údaj je z roku 1630, ze kterého pochází nápis na kostelním zvonu a údaj ze staré školní knihy. Do zvolské školy chodily odedávna i děti z Rychnovka a z Doubravice. Od roku 1960 však doubravické děti docházejí převážně do České Skalice, a to i díky autobusovému spojení. Počet otevřených tříd závisel na počtu žáků. V letech 1979–1995 museli žáci od 4. ročníku dojíždět do Jaroměře (Němec, 2004, s. 36–40). Poté je znovu zřízen 5. ročník, a to do roku 2006 (Kronika 2001–2011 Obec Rychnovek, Zvole, Doubravice, s. 261). Ve školním roce 2006/2007 došlo z důvodu nespokojenosti se

stávajícím vedením k výrazné změně zřizovatele místní základní školy – už jí nebyla obec, ale škola se stala odloučeným pracovištěm Základní školy Na Ostrově v Jaroměři (Němec, 2008, s. 58). Od školního roku 2013/2014 se počet dětí školy rozrostl, a tak mohla být zřízena druhá třída. V současné době tak školu navštěvují děti od prvního až do pátého ročníku. Také zde funguje školní družina (Kronika 2012–2016 Obec Rychnovek, Zvole, Doubravice, s. 92, 128). Samozřejmě součástí je i tělocvična, která slouží nejenom žákům při hodinách tělesné výchovy, ale využívají ji i občané při různých cvičeních a také obec jako volební místnost a pro pořádání výstav.

Mateřská škola funguje v obci od roku 1960 (Němec, 2008, s. 21). Je umístěna v bývalé farní budově, kterou obec odkoupila v roce 2009 (Kronika 2001–2011 Obec Rychnovek, Zvole, Doubravice, s. 522). V letech 2011–2013 prošla budova vnitřní i vnější rekonstrukcí, jež si vyžádala téměř 3 miliony Kč. Byla zateplena fasáda budovy, vyměněna okna i střecha. Zároveň došlo k výměně podlahových krytin a nové výmalbě. Školku v současné době navštěvuje téměř 30 dětí (Kronika 2012–2016 Obec Rychnovek, Zvole, Doubravice, s. 89). Kapacita školky je dle sdělení starostky obce dostatečná. S výrazným nárůstem počtu nově narozených občanů se nepočítá, a proto děti, které ze školky odejdou, uvolní místo nově přichozím. Jedná se tak o přirozený proces.

Knihovny fungovaly v jednotlivých místních částech i před jejich sloučením do jedné obce v roce 1960. V roce 1961 bylo rozhodnuto o zřízení jedné společné knihovny pro Rychnovek i Zvoli, která se od roku 1979 nachází v Rychnovku v budově místního obecního úřadu. Díky výpůjčkové službě s Městskou knihovnou v Jaroměři mají čtenáři zajištěnu neustálou obnovu knihovního fondu. V roce 2006 došlo ke stavebním úpravám knihovny a byl zde zaveden veřejný internet (Němec, 2008, s. 103–104). V Doubravici nefunguje knihovna již několik let.

V dobách komunismu bylo v obci zřízeno zdravotní středisko, kam dvakrát týdně dojížděl lékař. Ke zrušení však došlo v 90. letech minulého století, a tak v současné době neexistuje v obci žádný poskytovatel **zdravotních služeb**. Obci zůstala pouze budova, jejíž střecha byla v roce 2011 opravena (Kronika 2001–2011 Obec Rychnovek, Zvole, Doubravice, s. 492).

V obci neexistují žádná zařízení, která by se zabývala **sociálními službami**.

V roce 2000 byl v obci zaveden bezdrátový **rozhlas** (Němec, 2008, s. 57). Do té doby fungovalo v obci venkovní zařízení, které bylo znovu zavedeno v roce 2011. Lidé si tak mohou poslechnout hlášení nejenom v klidu svého domova, ale i pod širým nebem.

V obci Rychnověk byl v roce 2007 na místě bývalé požární nádrže zřízen **parčík**, který slouží jednak dětem a dospělým při pořádání různých akcí i obyčejnému posezení (Kronika 2001–2011 Obec Rychnověk, Zvole, Doubravice, s. 329). Další posezení je v místní části Zvole a také na Doubravici u obecního domu.

V obci zahájila činnost v roce 1964 **pošta**. Nejprve zde byly poštmistrové, které roznášely psaní v Rychnovku a Zvoli s Doubravicí měly na starost doručovatelky. Postupně se tento model opustil a dnes je pošta ve všech místních částech rozvážena motorizovanými jednotkami z okolních měst (Kronika 2012–2016 Obec Rychnověk, Zvole, Doubravice, s. 95). Zároveň od 1. 4. 2017 dojde úplnému zrušení poštovního úřadu a jeho činnost si v rámci projektu Pošta Partner převezme místní podnikatel.

Poštovní úřad sídlil v **budově obecního úřadu** v Rychnovku, ve které se nachází i knihovna. Objekt má dvě podlaží, z nichž podkrovní část prošla obnovou v roce 2006. Zároveň jsou zde místnosti pro potřeby obce – zasedací místnost, archiv a sklad (Kronika 2001–2011 Obec Rychnověk, Zvole, Doubravice, s. 272). Na Doubravici je obecní dům, který slouží pro volební účely a dříve sloužil jako knihovna a obchod se smíšeným zbožím. Objekt prošel rekonstrukcí v roce 2006 (Kronika 2001–2011 Obec Rychnověk, Zvole, Doubravice, s. 272).

Kostel ve Zvoli je zasvěcen sv. Justovi a fungoval pravděpodobně již na začátku 13. století. Za dobu své existence byl vypálen i rozbořen. Svou dnešní podobu získal v roce 1839, kdy byl přestavěn v duchu postklasicismu (Němec, 2004, s. 27). V roce 2006 byla zahájena rozsáhlá rekonstrukce kostela. Opravou prošly elektrické rozvody, omítky i dlažba. Od roku 2008 už nespadá kostel pod zvolskou farnost, ale je součástí českoskalické farnosti. V tomto roce došlo zároveň k opravě kostelní fasády. V kostele se konají bohoslužby, a to každý čtvrtek v podvečerních hodinách a v neděli před polednem (Kronika 2001–2011 Obec Rychnověk, Zvole, Doubravice, s. 269, 348). Kolem kostela se rozkládá hřbitov, který je ve správě obce. Je vydán hřbitovní řád, o hřbitov se stará pověřený správce a občané na základě smlouvy platí hřbitovní poplatky. Na opravu kostelní zdi obec vynakládá peníze dle potřeby.

Benzinové čerpadlo provozuje místní firma v části Rychnověk.

Turistická ubytovna začala fungovat v místní části Rychnovek od roku 2015 (Kronika 2012–2016 Obec Rychnovek, Zvole, Doubravice, s. 162).

V Rychnovku funguje i **obchod se smíšeným zbožím**. V roce 2013 však došlo k ukončení činnosti, a tak obec musela řešit, jak zajistit občanům přísun alespoň základního zboží. Nakonec zřídila buňku, ve které byly k dostání základní potraviny (Kronika 2012–2016 Obec Rychnovek, Zvole, Doubravice, s. 83). V roce 2016 pak byl otevřen obchod, který je provozován vietnamskými obchodníky. Na Doubravici nefunguje obchod již od roku 2009. Zvole pak přišla o obchod v roce 2016. Oba byly uzavřeny z ekonomických důvodů.

O údržbu veřejných prostranství, zeleň, vyhrnování sněhu v zimě, hřbitov apod. se od roku 2006 stará zaměstnanec obce (Kronika 2001–2011 Obec Rychnovek, Zvole, Doubravice, s. 274). Obec organizuje rozvoz obědů občanům.

4.2.7 Kultura a sport

Sportovní vyžití probíhá především v rychnovském sportovním areálu, kde jsou tři tenisové kurty, hřiště na malou kopanou, víceúčelové hřiště na volejbal a nohejbal (Němec, 2008, s. s. 105–107). Součástí klubu je i hokejové družstvo, kterému slouží zimní stadion v Jaroměři (Němec, 2008, s. 107). Provozovatel areálu, Sportovní klub Rychnovek, zároveň pořádá sportovní dny pro širokou veřejnost, turnaje všech věkových kategorií v tenisu, volejbalu, nohejbalu či malé kopané. Mimo sportovní akce se konají dětský den, karneval pro děti i dospělé, grilování a opékání na rožni nebo ochutnávka vín (SK Rychnovek, 2017).

O sportovní vyžití se rovněž stará Jezdecký klub Metuje, který společně s místním zemědělcem každoročně pořádá jezdecký den (Němec, 2008 s. 107).

Díky převodu bývalého vojenského areálu má obec k dispozici prostor určený pro kulturní a další akce. Jedná se o přízemní budovu nazývanou Tesko, kterou si mohou občané pronajmout i pro soukromé příležitosti. Objekt má jednu větší místnost pro pořádání různých akcí včetně veřejného zasedání zastupitelstva. Nevýhodou objektu je jeho nižší kapacita – cca 70 osob, stáří, vnitřní prostory, a to zejména nízké stropy. Zde je umístěna stálá výstava mapující historii obce.

Akce zvolských hasičů probíhají především v místní hasičské zbrojnici, která slouží již od roku 1958 (Kronika 2012–2016 Obec Rychnovek, Zvole, Doubravice, s. 186). Jedná

se například o tradiční zvolské posvícení konané v říjnu, dále Netradiční odpoledne pro ženy pod patronací hasiček apod.

A jsou to právě hasiči z obou místních částí – Rychnovka a Zvole, kteří mají lví podíl na organizaci nejrůznějších akcí. Každý ze spolků pak pořádá vlastní hasičský ples. Ty se však musí konat v okolních obcích, protože ani jedno sdružení ani obec nemá vhodný prostor pro akce podobného typu.

Doba masopustu je spojena s průvodem masek a také karnevalem pro děti a šibřinkami pro dospělé. O svatojakubské noci se na místním vrchu pálí Čarodějnice. V letním období je sjížděna řeka Úpa při Úpění. Podzim patří Drakiádě. V místním kostele sv. Justa ve Zvoli se v adventním čase koná vánoční koncert, na kterém zpívají nejenom děti z místních škol, ale i každoroční host. Za příznivého zimního počasí je pořádáno Sáňkování na čemkoliv, a to již od roku 2006.

K odpočinku, posezení i akcím pod širým nebem je určena náves v Rychnovku. Děti zde mají různé herní prvky, je tu i taneční parket a přístřešek.

Pro nově narozené občánky se několikrát do roka koná Vítání občánků. V obci se rovněž konají výstavy na různá témata – velikonoční, vánoční apod. Obec pro své občany organizuje výlety po ČR. Každoroční tradicí se stala setkání seniorů.

4.2.8 Místní organizace a spolky

Sbor dobrovolných hasičů Zvole (SDH Zvole) má 113 členů, ale především disponuje bohatou mládežnickou a dorosteneckou základnou, která tvoří téměř třetinu sboru. Družstva se zúčastňují různých soutěží, ze kterých vozí i ocenění. Samozřejmým předmětem jejich činnosti je ta zásahová. Dále organizují kulturní a sportovní akce (Kronika 2012–2016 Obec Rychnovek, Zvole, Doubravice, s. 104). Od obce dostává sbor 10 000 Kč, dále jako požární jednotka obce 50 000 Kč. Hasiči organizují množství kulturních akcí pro veřejnost.

Sbor dobrovolných hasičů Rychnovek (SDH Rychnovek) vznikl v roce 1883 (Němec, 2008, s. 89). Členové se podílejí na zásahové, ale i kulturní činnosti. V roce 2015 byla nákladem 1,9 milionů Kč vystavěna nová hasičská zbrojnice na místě té původní (Kronika 2012–2016 Obec Rychnovek, Zvole, Doubravice, s. 175). Hasiči tak mají nejenom kde uskladňovat techniku, ale díky novému prostoru v 1. poschodí získali

místnost pro schůze apod. Počet členské základny se pohybuje okolo 35 členů, přičemž sbor nepracuje s mládeží. Obec každoročně přispívá na jejich činnost ve výši 10 000 Kč.

V roce 1980 vznikl sloučením rychnovské a doubravické honitby **Myslivecký spolek Olšiny** (MS Olšiny). Doubravická honitba však byla již na počátku 50. let minulého století sloučena se zvolskou. Ročně je v revíru uloveno cca 20 kusů srnčího, několik málo zajíců, do 100 kusů kachen a bažantů a 1–2 kusy divokých prasat. Dále se loví lišky, kuny, straky nebo kočky, a to do 10 kusů od každého druhu. Počet členů byl v roce 2006 22 (Němec, 2008, s. 97–99). Výměra honitby dosahuje 1 200 hektarů a zasahuje do katastrálních území Doubravice, Rychnovek a Zvole. Myslivci se věnují nejenom lovu, ale i chovu a ochraně zvěře. Jsou uměle odchovávány např. divoké kačeny, bažanti atd. Dále každoročně vysazují okolo 120 stromků. V současné době má spolek 19 členů a od obce dostává částku 2 000 Kč.

Sportovní klub Rychnovek (SK Rychnovek) zahájil svou činnost 5. 9. 1998 (Němec, 2008, s. 56). Jeho ustanovení předcházela výstavba sportovního areálu, která stála 700 000 Kč a hradila ji obec. Byly vybudovány dva antukové tenisové kurty, dále hřiště na nohejbal, volejbal a malou kopanou. Součástí bylo i zázemí v podobě provozní buňky a místností pro správce a chemické WC. O dva roky později bylo vystavěno další tenisové hřiště a sociální zázemí. V roce 2001 pak došlo k výstavbě betonových opěrných zdí a posezení pro diváky. Zároveň byla rozšiřována klubová základna. V období 2004–2005 bylo postaveno parkoviště, sklad pro materiál a stožárové osvětlení. V roce 2007 došlo k vybudování umělého zavlažování (Němec, 2008, s. 105–107). Ve sportovním klubu působí tyto oddíly: tenisový, nohejbalový, volejbalový, malé kopané, hokejový. Zejména v tenisu dosahuje klub dobrých výsledků v okresní i krajské soutěži (SK Rychnovek, 2017). V rámci klubu bylo zřízeno i hokejové družstvo, a to v roce 2002. K zápasům i tréninkům využívá zimní stadion v Jaroměři (Němec, 2008, s. 107). Velkým svátkem a zároveň velkou výzvou pro zdejší organizátory bylo konání 19. ročníku Gala mistrovství ČR 2013 starších žáků dvojic a trojic v nohejbale (SK Rychnovek, 2017). V současné době má klub 90 členů, z toho 18 dětí. V roce 2016 byla realizována výstavba nového zázemí areálu, a to šaten, sociálního zázemí, kuchyňky, posezení a tribun pro diváky. Tyto investice byly ve výši téměř 5,5 mil. Kč a celou částku hradila obec. Na činnost sportovního klubu obec každoročně přispívá ve výši 65 000 Kč.

Spolek vodních sportů Zvole vznikl v roce 2012 a jeho smyslem je provozování nejrůznějších disciplín spojených s vodáckou tematickou jako je např. veslování, kanoistika, potápění nebo vodní lyžování (Kronika 2012–2016 Obec Rychnovek, Zvole, Doubravice, s. 32). Spolek pořádá i akci pro školy, a to Vodní den, kdy se děti mohou seznámit s vodáckým náčiním. V roce 2017 čítal spolek 12 aktivních členů. Na činnost spolku obec přispívá částkou v řádu tisíců korun, a to dle aktuální potřeby. Dále mohou občané využít možnosti společně vyrazit na sjíždění řeky do Itálie či Rakouska. Spolek organizuje také výlety na koupaliště do nedaleké Jaroměře.

Český svaz včelařů (ČSV) působí odedávna v rámci jaroměřského svazu. Počet včelařů v obci se pohybuje okolo deseti. Včelaři ošetřují a léčí včelstva proti varroáze a moru (Kronika 2001–2011 Obec Rychnovek, Zvole, Doubravice, s. 460). Dle sdělení jednoho z členů byl v roce 2016 počet rychnovských a zvolských včelařů 8 a počet včelstev 150. Průměrný věk se pohybuje okolo 60 let. Organizace se zaměřuje také na vzdělávání včelařů. Obec přispívá na činnost 2 000 Kč ročně.

O. S. Rychnovek – ochránci vzniklo v roce 2009 jako reakce na plánovanou výstavbu bioplynové stanice v bývalém vojenském areálu, k níž nakonec nedošlo. V současné době sdružení nevyvíjí žádnou aktivitu.

4.2.9 Památky

K významným stavbám patří bezesporu místní kostel sv. Justa, jež spravuje farnost v České Skalici. Obec se však věnuje shánění finančních prostředků na opravu samotné budovy. Samozřejmostí jsou finance vkládané na opravu a správu okolního hřbitova.

Zajímavostí obce, resp. místní části Zvole, je katalpa – strom majestátně se tyčící u kostela. Byla zasazena pravděpodobně v letech 1936–1939 (Kronika 2001–2011 Obec Rychnovek, Zvole, Doubravice, s. 85).

V místní části Zvole se dále nachází kamenný kříž z roku 1861 zobrazující umučeného Spasitele. Další kovový kříž podobného rázu je u mateřské školy. V lokalitě „Na Vokolku“ stojí malá kaplička věnovaná Panně Marii (Němec, 2004, s. 35–36). Zvoláky padlé v 1. světové válce připomíná pomník z roku 1926 (Němec, 2004, s. 50).

V Rychnovku na Malé Straně stojí kamenný křížek se zvoničkou pocházející z barokního období (Němec, 2008, s. 23). Na Doubravici se pak nachází zvonička u obecního domu.

4.3 Rozvoj obce pohledem aktérů

Pro navržení projektového záměru, jež by napomohl k rozvoji obce, byly zjišťovány potřeby aktérů majících vliv na život v obci – občanů, spolků a místní samosprávy.

4.3.1 Občané

Potřeby občanů byly zjištěny prostřednictvím ankety, která probíhala v březnu 2017. Anketní lístky byly spolu s průvodním dopisem distribuovány osobně ve všech místních částech. Otázky pro respondenty jsou uvedeny v Příloze B.

V anketě se podařilo oslovit 136 občanů z celkového počtu 530 obyvatel starších 15 let, kteří v roce 2017 v obci žili, což představuje 25,66 %.

První sada otázek se věnovala ohodnocení rozvojových faktorů v obci, přičemž lidé je mohli oznámkovat od 1 do 5. Hodnocení 1 = velmi spokojen(a), 2 = spíše spokojen(a), 3 = tak napůl, 4 = spíše nespokojen(a), 5 = velmi nespokojen(a).

Nejlepšího hodnocení se dočkalo **řízení obce**, se kterým jsou občané spíše spokojeni a dostalo tak průměrnou známku 2,07. Dokonce nikdo nezaškrtl možnost velmi nespokojen(a). Hned v závěsu se ocitlo **kulturní a sportovní vyžití** se známkou 2,10. Oba tyto faktory se dočkaly kladného hodnocení mezi 75 – 80 % z celkového počtu. I přes některé výtky, týkající se provozu dopravně-recyklačního areálu nebo nepořádku kolem nádob na odpad, se životní prostředí umístilo na 3. místě. Naopak jako **nejhůře hodnocené** ukazatele s téměř totožnými známkami 3,21, resp. 3,22 jsou považovány **dopravní infrastruktura a cestovní ruch**.

Graf 4 Spokojenost s rozvojovými faktory

Zdroj: Vlastní zpracování

Nejvíce nespokojených občanů je s dopravní infrastrukturou (59 %), i když v průměrném hodnocení se nejhůře umístil cestovní ruch. Oba tyto faktory nebyly hodnoceny asi jednou známkou „velmi spokojen(a)“. Nejvíce nespokojených občanů s dopravou bylo ve Zvoli a na Doubravici (téměř 70 %), a to napříč všemi věkovými kategoriemi. Také **občanská vybavenost** nedopadla nejlépe. Lidé ji hodnotili jako **třetí nejhorší**, a to bez ohledu na to, kde bydlí, jaké mají vzdělání nebo jak jsou staří.

Všeobecně lze říci, že lidé ve věkové kategorii 65 a více let jsou s životem v obci více spokojeni než mladí lidé, kteří se nebáli být kritičtí a volit horší známkování.

Druhá otázka se týkala výběru ukazatelů, jež by nejvíce přispěly k rozvoji obce a byla koncipována jako polootevřená. Lidé mohli zvolit maximálně tři možnosti, čehož ne všichni využili. V případě, že jim nabízené možnosti nevyhovovaly, mohli se vyjádřit v kolonce „jiné“, kde v některých případech lidé spíše specifikovali již předem nabízený výběr, a proto byly tyto odpovědi zahrnuty pod příslušnou možnost. Jednalo se např. o pohostinství, které bylo tedy zahrnuto k občanské vybavenosti.

Za faktor, který by **nejvíce napomohl k rozvoji** obce, je považováno **zlepšení dopravního spojení**, které zaškrtnulo 57 % dotazovaných. Rovněž **chodníky a komunikace** jsou poměrně ožehavým tématem, neboť více než polovina občanů by uvítala jejich rekonstrukci. Kromě vyjmenovaných možností by lidé uvítali také zlepšení bezpečnosti, více pracovních nabídek v obci nebo informovanost občanů prostřednictvím virtuálních médií. Doubravičtí by chtěli, aby nedocházelo k opomíjení jejich části.

Tabulka 13 Rozvojové příležitosti obce

Možnosti	Absolutní četnosti odpovědí	Relativní četnosti odpovědí	Pořadí
Oprava a výstavba chodníků, komunikací	65	47,79 %	2.
Zlepšení dopravního spojení	72	52,94 %	1.
Výstavba kulturně společenského centra	43	31,62 %	4.
Zlepšení vybavenosti a služeb	51	37,50 %	3.
Rozšíření nabídky trávení volného času	19	13,97 %	8.
Zlepšení vzhledu obce	32	23,53 %	6.
Zlepšení životního prostředí	20	14,71 %	7.
Zlepšení technické infrastruktury (plynofikace, vodovod a kanalizace ve všech částech obce)	36	26,47 %	5.
Jiné	8	5,88 %	9.

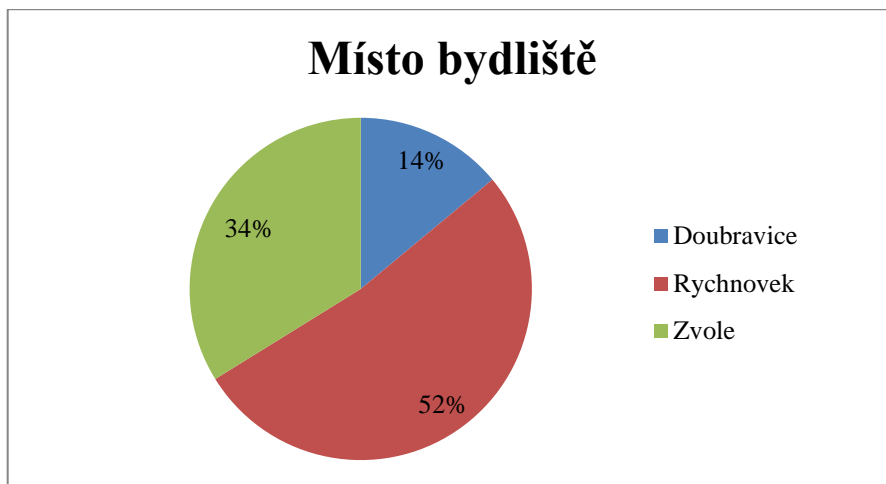
Zdroj: Vlastní zpracování

Respondenti byli rozděleni dle místa bydliště, pohlaví, věku a nejvyššího dosaženého vzdělání, přičemž srovnání rozdílů dle těchto aspektů je uvedeno výše.

Podařilo se oslovit 71 osob z Rychnovka, 46 ze Zvole a 19 z Doubravice.

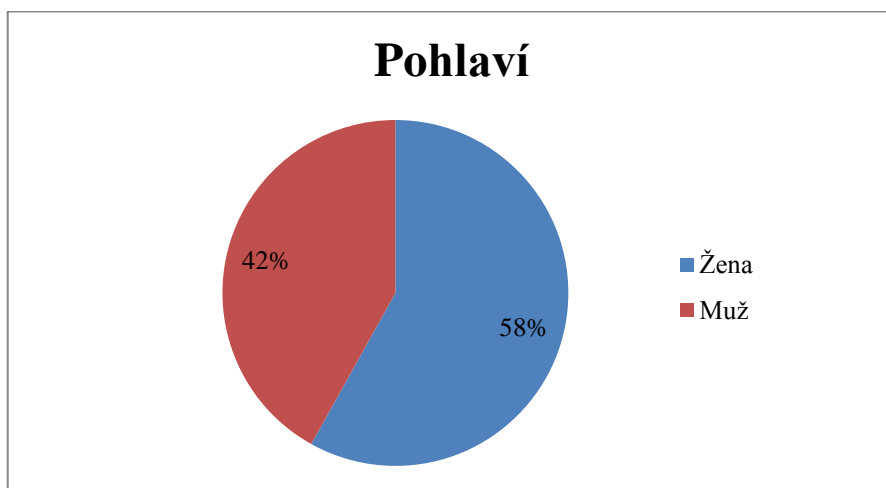
Graf 5 Počet respondentů dle místa bydliště

Zdroj: Vlastní zpracování

Při anketním šetření bylo osloveno více žen než mužů. V absolutních číslech se jedná o 79 žen a 57 mužů.

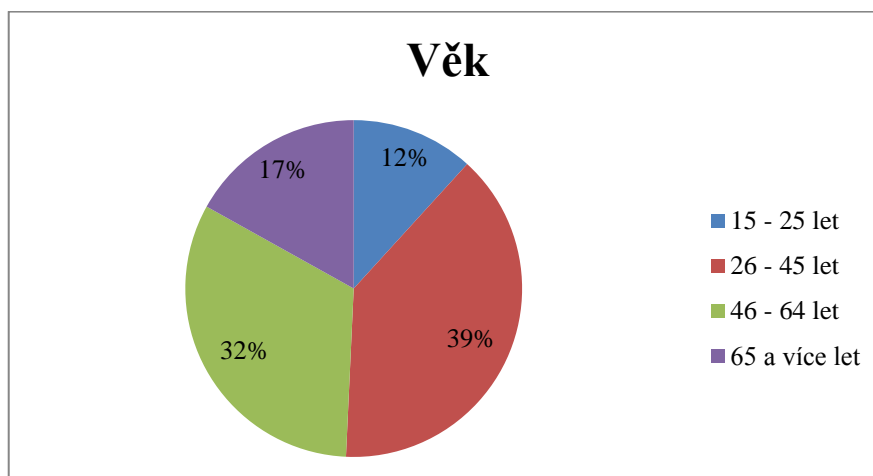
Graf 6 Počet respondentů dle pohlaví

Zdroj: Vlastní zpracování

Ve věkové kategorii 15–25 let se do šetření zapojilo 16 občanů, 26–45letých občanů bylo 53, další věkovou kategorií byli lidé se věku 46–64 let, kterých se průzkumu zúčastnilo 44. Obyvatel obce nad 65 let pak bylo 23.

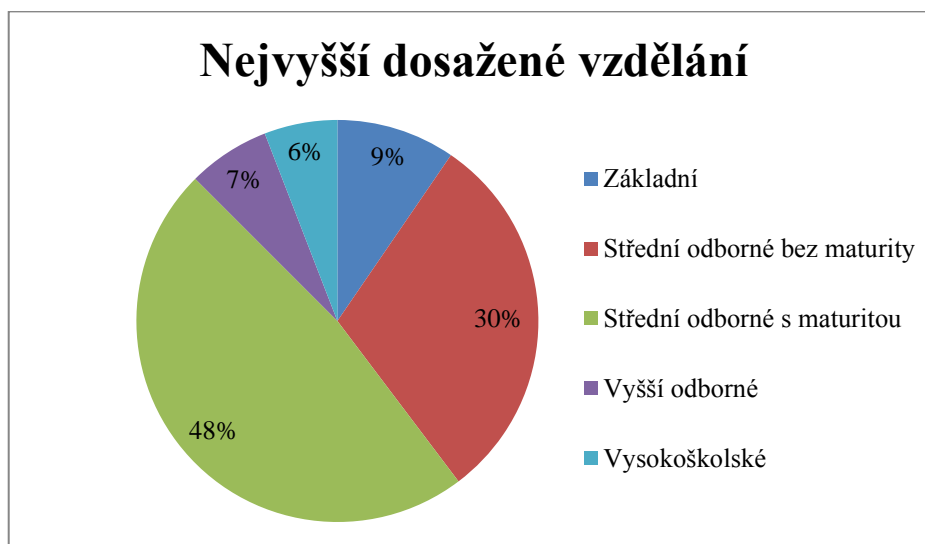
Graf 7 Počet respondentů dle věku

Zdroj: Vlastní zpracování

V průzkumu se podařilo oslovit 13 osob se základním vzděláním, kam spadají i mladí, jež stále studují, ale nemají dokončený vyšší stupeň vzdělání. Dále odpovědělo 41 občanů se středoškolským vzděláním bez maturitní zkoušky. Nejvíce jich bylo středoškolsky vzdělaných s maturitou, a to 65. Vyšší odborné vzdělání uvedlo 9 osob a vysokoškolské 8 občanů.

Graf 8 Počet respondentů dle vzdělání

Zdroj: Vlastní zpracování

4.3.2 Organizace a spolky

Potřeby místních organizací a spolků byly zjišťovány na základě polostandardizovaného rozhovoru, jehož scénář je součástí Přílohy C. Některé informace

byly již dříve získány z jiných zdrojů (vlastivědy a kronik obce, webové stránky), a proto bylo od jejich položení ustoupeno. Rozhovory byly uskutečněny v březnu 2017 se zástupcem předsedy MS Olšiny, s velitelem SDH Zvole, s velitelem SDH Rychnovek, s členem Českého svazu včelařů, který působí v Rychnovku, s předsedou Spolku vodních sportů a s vedoucí volejbalového oddílu SK Rychnovek. Vzhledem k tomu, že sdružení Rychnovek – Ochránci nevyvíjí činnost, nebylo do průzkumu zahrnuto.

Většina organizací a spolků, které v obci působí, má **dlouholetou historii** a byla založena již v 19. století. K novodobějším patří Sportovní klub Rychnovek a především Spolek vodních sportů, který existuje pět let.

Počet členů se odvíjí od **velikosti spolku** – někde působí jen několik osob, jinde mají velkou členskou základnu, jež čítá i 100 členů. Zejména **menší spolky**, jako je MS Olšiny a částečně i včelaři se potýkají se **stárnutím členů**. Bohatou mládežnickou základnou disponuje SDH Zvole. **Problém** představuje i **nezájem rodičů s dětmi**.

„Všechno to jednou skončí. Starý nemůžou (...). Už to neutáhnou.“ (zástupce předsedy, MS Olšiny)

„Protože když nemaj zájem rodiče, tak nebudou mít zájem ani děti.“ (vedoucí oddílu, SK Rychnovek)

Další **problémy**, se kterými se organizace a spolky setkávají, se různí a **závisí na** oboru jejich **činnosti**. Velkou překážkou je **administrativa**.

„Problémy jsou nemoci včel.“ (člen, ČSV Jaroměř)

„(...) co všechno musí bejt a nedostanem ani korunu dotací.“ (velitel, SDH Rychnovek)

Všem organizacím **obec** pravidelně i mimořádně **přispívá na činnost**, což jejich zástupci hodnotí kladně. Zároveň investuje do jejich majetku.

„Přispívá, no. (...)Myslím, že se staraj dobře.“ (předseda, Spolek vodních sportů)

Na činnost si spolky **vydělávají** i další činností, a to především pořádanými **akcemi** a samozřejmě **členskými příspěvky**. Dalšími možnostmi jsou příjmy z reklamy nebo sponzorské dary.

Zájem veřejnosti o pořádané **akce** je **různý**. Menší spolky často pořádají jednu akci a jsou tak s účastí občanů spokojeny. Naopak hasiči a SK Rychnovek se hojně starají o kulturní i sportovní vyžití, a proto mají rozdílné zkušenosti s návštěvností.

„Jsou akce, který člověka překvapěj, co se sejde lidí.“ (velitel, SDH Zvole)

„Od jedničky do pěti, když jednička je nejlepší a pětka je nejhorší, no tak bych řekla tak čtyři.“ (vedoucí oddílu, SK Rychnovek)

Plány do **budoucna** jsou **spjaty** především **s investicemi**. MS Olšiny hodlá zvelebit svoji chatu, SDH Zvole by rádo investovalo do vybavení a zvětšilo hasičskou zbrojnici, aby mohla lépe sloužit pro konání různých akcí. SDH Rychnovek by se hodilo dodávkové auto, Spolek vodních sportů průběžně obnovuje vybavení, včelaři se chystají na oslavy 150 let své jaroměřské organizace a SK Rychnovek chce postavit dětské hřiště. Většina těchto akcí se neobejde bez pomoci obce, což všichni zástupci organizací přiznávají.

Rozvoj obce pak vnímají ve spojitosti s dostatkem **zájmu občanů a mládeže** o účast ve spolcích i na pořádaných akcích.

„(...), když budou lidi na to a bude to mít pro koho dělat, (...).“ (velitel, SDH Zvole)

4.3.3 Místní samospráva

Klíčovou roli v rozvoji obce hrají názory a představy zastupitelstva, které interpretovala starostka obce na základě polostandardizovaného rozhovoru, který byl uskutečněn v březnu 2017. Scénář rozhovoru je pak uveden v Příloze D.

Na léta 2015 – 2018 si stanovilo obecní zastupitelstvo následující rozvojové priority:

- dokončit kanalizaci v místních částech Rychnovku a Zvoli, vyřešit Doubravici,
- opravit nebo vybudovat nové chodníky ve všech místních částech,
- vystavět nový chodník u silnice II. třídy v zatáčce v Rychnovku a přizpůsobit stávající komunikaci,
- podílet se na výstavbě nové silnice do průmyslové zóny,
- založit novou příspěvkovou organizaci Základní a mateřská škola Rychnovek–Zvole,
- podporovat činnost sdružení a spolků, a to i z materiálního hlediska,
- nadále připravovat kulturně společenské centrum obce (Kronika 2012–2016 Obec Rychnovek, Zvole, Doubravice, s. 138).

Z výše uvedených investičních akcí se podařilo dokončit kanalizaci v částech Rychnovek a Zvole, dále je hotová komunikace pro automobily do průmyslové zóny, kterou financovala soukromá společnost. V roce 2016 se podařilo opravit část chodníků v Rychnovku a ve Zvoli, a to díky dotaci ze Státního fondu dopravní infrastruktury.

Odkanalizování Doubravice se prozatím **nerýsuje**. Není důvod ani vůle.

„Tím, že je to malý sídlo, tak zatím nás netlačí odbory životního prostředí, ani zákony a vyhlášky. Nevíme, kudy do toho. (...) nějakýma studiema, (...).

Problémem zůstávají **chodníky** – někde jsou ve **špatném stavu** nebo zcela **chybí**.

„Pak přeložit ty starý chodníky. (...) Jednou z našich myšlenek je ještě chodník do Zvole ke škole. (...) Eště taj ten chodník k průmyslový zóně. (...) Potom se chystáme zpracovat projektovou dokumentaci, abychom to měli připravený na takovu jako pořádnou dotaci, Rychnověk–Zvole. (...) No, a potom nás taky čeká spousta chodníků podél místních komunikací, na Doubravici.“

S bezpečností souvisí i vybudování chodníku a úprava komunikace II. třídy. Zde je však třeba vyřešit i majetkové vztahy, protože bude nutné vykoupit soukromé pozemky.

„Tak teď se řeší zatáčka Rychnověk, to je naprostá priorita.“

Ohledně **kulturně společenského centra** obce se vedou **dlouhodobé diskuze**. V obci **chybí** centrální prostor a především dům, který by sloužil pro konání akcí s větší kapacitou a pro činnost různých spolků. Bylo provedeno několik studií, které počítaly s využitím a rozšířením stávajících zařízení, ale bez úspěchu. Variantou zůstává zbourání budovy Teska.

„(...), kde dnes stojí to Tesko, tak na ty základový desce postavit něco jako přijatelnýho zděnýho (...).“

Aktuální verzí je však výstavba zcela **nového objektu**, a to u vlakového nádraží, kam by se přesunula všechna zařízení. Problémem však zůstávají peníze.

„To stále, stále, trvá, hlavně teda z řad rychnovských zastupitelů. (...) Pořád je to jako ta jedna varianta, aby se tam slynilo všechno, co obec má. To znamená obecní úřad, pošta. Pravděpodobně i nějaký ten obchod, aspoň menší a nějaká ta multifunkční hala (...). Já si myslím, že ten rozpočet, kterej byl dělanej na těch třicet milionů, dnes může bejt taky už někde trošku jinde.“

Místní **organizace a spolky** jsou **podporovány** jak **finančně**, tak **materiálně**. Hasičské sbory dostávají i další finanční prostředky. Větší spolky obci také pomáhají.

„Sto tisíc, (...), jenom spolkům. Sbory dobrovolných hasičů teď dostávají jenom deset tisíc a požární jednotka obce dostává padesát, (...). Rychnověcký hasiči maj novou hasičárnu a na tom [sportovní areál] budou teďka nový sociálky. Právě na ty příští roky je plánována ta zvolská hasičárna.“

„Ty menší nemaj ani kapacitu – myslivci, včelaři. A ty velký – ty se tak samozřejmě snažej. Je to prostě takový jako hodně, (...), o osobních vazbách.“

Samostatná **příspěvková organizace školy** bude zřízena nejdříve v roce 2019. Ale vzhledem k tomu, že všichni jsou se školou i školkou spokojeni, **není jisté**, zda ke sloučení a tím i ke zřízení Základní a mateřské školy Rychnovek–Zvole vůbec dojde.

K dalším prioritám současného vedení patří **opravy místních komunikací**, zřízení dílny a **úprava** vjezdu do **Teska**, spolupráce při budování **cyklostezky** Jaroměř – Česká Skalice. Dále se jedná o **úpravy návsi** v Rychnovku a ve Zvoli, zřízení **obchodu** se smíšeným zbožím či rekonstrukce sociálního zařízení ve škole. Také je třeba zpracovat **nový územní plán**. Nemělo by však dojít k zásadním změnám – jsou zde drobné požadavky na předělání zahrad na stavební parcely a rozšíření zastavitelného území obce. Právě územní plán je v současnosti jediným strategickým dokumentem v oblasti rozvoje. Obec by si však ráda nechala zpracovat další dokument.

„Rádi bychom přes DSO Úpa, který to poptává nějak hromadně, (...), dát zpracovat strategické rozvojové plán obce. Je to takovej dokument, kterej nám dosti chybí (...).“

Co je považováno za **slabou stránku** obce, je **poloha** místní části **Doubravice**, která je vzdálená cca 1 km od Zvole. Dále je to **dopravní zatížení** v Rychnovku, **neexistence obchodů** ve všech částech obce a **nedostatečná obslužnost veřejnou dopravou**.

„(...) jistý věci se musej dublovat, že jo. Řešit se na víc místech najednou. (...), ale pořád nám zbývá ta Doubravice, (...). Že to jako i vycouvává víc těch finančních prostředků. Hm, ta velká doprava, třeba co se týče Rychnovka (...). V tuhleto chvíli, i třeba ta problematika toho zásobování tý vesnice (...). No, potom i ta dopravní oblužnost, špatná.“

Dále v obci **chybí** jakékoli **sociální služby** či zařízení. Řešení je však v nedohlednu.

„(...), obecně na venkově, všude chyběj sociální služby, že jo. (...) To se všechno řeší přes ty placený služby, přes agentury, přes domácí péči. (...) Ale jako státní sociální služby jsou téměř nedostupný na venkově, a to se řeší na všech sezeních napříč republikou.“

Financování rozvojových aktivit se děje prostřednictvím **dotací**, ale i **vlastních finančních prostředků**, což je považováno za silnou stránku obce.

„(...) možná 50 na 50 prostě, i do budoucna. (...) nějaký ty finanční prostředky, teda obec nemá dluhy a má tak nějaký finanční možnosti.“

4.4 Zhodnocení rozvojových aktivit

Na základě provedené analýzy, názorů občanů, vedení obce, místních organizací a spolků jsou určeny rozvojové potřeby obce, z nichž je stanovena jedna, jejíž řešení je navrženo prostřednictvím projektového záměru, který může obec financovat z evropských fondů.

V posledních patnácti letech došlo k nárůstu počtu obyvatel o cca 50 osob, a to díky pozitivnímu přístupu obce k rozvoji bydlení. Jedná se především o nově přistěhované osoby, které zde rovněž zakládají rodiny. Díky tomuto trendu se průměrný věk občanů pohybuje níže, než je to v porovnání s Královéhradeckým krajem. Obec v souvislosti s novým územním plánem nepočítá do budoucna s vyčleněním velkých lokalit pro novou výstavbu. Předpokládá se tedy spíše stagnace počtu obyvatel, čímž bude docházet ke stárnutí občanů a zvýšení nároku na sociální a zdravotní služby, které se však v obci nenacházejí. Tuto skutečnost si obec uvědomuje. Bohužel však není v jejích finančních možnostech ji investičně řešit. Naštěstí zde existuje mezigenerační pospolitost a děti se o své nemohoucí rodiče dokážou postarat. Do budoucna však bude nutné řešit i tuto oblast, a to například ve spojitosti s obcí s rozšířenou působností Jaroměř či v rámci svazků obcí, jež je obec členem.

Co se týká oblasti vzdělávání, se současným stavem a především pedagogickým sborem jsou všechny zainteresované strany nadmíru spokojeny. Významnou změnou by se mělo stát zřízení společné příspěvkové organizace Základní a mateřská škola Rychnověk–Zvole, které však obec nechce učinit překotně. Aby bylo nynější postavení školy udrženo, bylo by vhodné soustředit se na vzdělávání pedagogů, postupné investice do zařízení, ale i dostatečnou komunikaci mezi školou a rodiči kvůli zpětné vazbě.

Celkové hodnocení občanské vybavenosti kromě školství se dočkalo velmi negativního výsledku. Ve dvou místních částech obce chybí obchod se smíšeným zbožím či alespoň s potravinami nebo pohostinství. Dříve zde působilo krejčovství, kadeřnictví, několik pohostinství, manikúra apod. Obec by se tak měla soustředit na podporu především drobných podnikatelů např. snížením nájmu, pokud by působili v obecních prostorách, propagací jejich činnosti nebo pomocí s orientací v legislativním prostředí. Příležitost se otevírá v nově budované cyklostezce Jaroměř – Náchod, která do obce přiláká množství turistů a zvýší se tak poptávka po infrastruktuře (např. občerstvení). Je tak možné

upozornit potencionální návštěvníky na zajímavosti obce např. formou informačních cedulí, čímž by turisté obcí jenom neprojížděli.

Za kámen úrazu je považován stav dopravní infrastruktury. Nejenom krajské silnice, které obcí procházejí, ale i místní komunikace jsou poměrně v nelichotivém stavu. V příštích letech bude nutná jejich postupná oprava. Vysokého stáří dosahují i chodníky, které byly budovány před cca 40 lety. Na některých místech jsou popraskané, svažují se k jedné straně, nemluvě o různých materiálech, ze kterých jsou tvořeny. V určitých úsecích zcela chybí, a to především podél komunikace II. i III. třídy, dále k MŠ a ZŠ, což je z hlediska bezpečnosti nepřijatelné. Vzhledem k množství dotačních příležitostí z národních i evropských programů, je nejvyšší čas zpracovat veškerou dokumentaci, aby obec mohla žádat o finanční příspěvky na opravu či budování nových chodníků.

Problémem pro občany, kteří nevlastní automobil, zůstává špatná obslužnost veřejnou dopravou místních částí Doubravice a Zvole. Obec i občané se v této souvislosti neustále angažují, leč bez výsledku. Nezbyvá tak nic jiného než neustále tlačit na vyšší celky, a to především kraj, aby došlo k nápravě.

O kulturní život se starají místní organizace a spolky. Ty si však stěžují na nedostatečný zájem o členství, a to zejména z řad dětí. Řešením se jeví dostatečně informovat občany o jejich aktivitách a propagovat je. Obec tyto organizace podporuje finančně, materiálně, ale i technicky.

Ožehavým tématem zůstává výstavba kulturně společenského centra s velkým sálem, menšími prostory, ale také obecním úřadem, poštou či obchodem. Dokud však nebude existovat shoda mezi politickou reprezentací i občany, není dobré se do takto finančně nákladné akce pouštět. Prozatímním řešením může být oprava stávajících budov, do nichž obec dle potřeby investuje. Přirozeným místem setkávání jsou obecní návsi, o něž je také zapotřebí se starat a postupně se obnovovat. K dobrému vzhledu obce přispívá i udržovaná zeleň.

V oblasti životního prostředí je zapotřebí občany především nabádat k ochraně přírody. Lidé by měli být motivováni k třídění odpadů např. formou snižování ceny za vývoz směsného odpadu. Důležitou složkou je také ochrana ovzduší a s tím související způsob vytápění, neboť na vsi není zavedena plynofikace. Cestou k čistšímu prostředí je zvýšit informovanost o možnostech dalších zdrojů vytápění v domácnostech či svázet

biologický odpad ze zahrad, aby nedocházelo k jeho spalování. Dále je zapotřebí hospodárně nakládat s vodními zdroji a neplýtvat pitnou vodou.

Samostatnou kapitolou zůstává místní část Doubravice, která je od Rychnovka i Zvole poměrně vzdálená a tím i odříznutá. Zároveň nedisponuje takovou infrastrukturou jako zbylé části. Ke zlepšení stávajícího stavu může dojít díky investicím, které bude obec ochotna a schopna financovat, dále dostatečně informovat o dění v celé obci, zajistit potřebnou dopravní obslužnost, a to i přes vyšší náklady. Především je zapotřebí naslouchat občanům, ale i chalupářům, kteří zde žijí.

4.5 Projektový záměr

Jako nejvhodnější oblast podpory prostřednictvím fondů Evropské unie se jeví oblast dopravní infrastruktury, která byla hodnocena zejména ze strany místních občanů, ale i samosprávy jako nejproblematictější. Byl vybrán záměr realizovat výstavbu zcela nového chodníku, který by spojoval místní část Rychnovek se Zvolí. Součástí akce bude též oprava stávajícího chodníku, který byl vybudován před dvaceti lety a nesplňuje tak veškerá bezpečnostní opatření.

Možnost dotace: Integrovaný regionální operační program

Specifický cíl: 1.2 Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy

Aktivita: Bezpečnost dopravy

Výše podpory je stanovena z celkových způsobilých výdajů projektu a činí:

- 90 % (z toho ERDF 85 % a státní rozpočet 5 %);
- 10 % hradí příjemce.

V případě, že by obec nepodávala žádost o dotaci přímo do Integrovaného regionálního operačního programu, může se ucházet o příspěvek do stejného programu prostřednictvím Místní akční skupiny Mezi Úpou a Metují, která po schválení své Strategie komunitně vedeného místního rozvoje na období 2014–2020 plánuje vyhlásit dotační výzvy rovněž na podporu bezpečnosti v dopravě. V tomto případě by se jednalo o specifický cíl 4.2 Posílení kapacit komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zlepšení řídicích a administrativních schopností MAS.

Název projektu: Spojujeme vesnice – spojujeme životy

Místo realizace: obec Rychnovek ZÚJ 574406, okres Náchod, kraj Královéhradecký

Identifikace žadatele: Obec Rychnovek, Rychnovek 50, 552 25

Časový harmonogram:

Datum zahájení projektu: duben 2018

Datum ukončení realizace: červen 2018

Anotace: Tento projekt řeší vybudování chodníku mezi místními částmi obce Rychnovek a zároveň opravu stávajícího chodníku. Místem realizace projektu je k. ú. Rychnovek a k. ú. Zvole. V současné době není podél silnice III. třídy, jež spojuje obě místní části obce, chodník a lidé se tak nemohou dostat bezpečným způsobem z jedné části obce do druhé, kde se nachází veškeré služby. Opravovaný chodník je součástí významné trasy, jež vede k vlakové i autobusové zastávce v obci.

Zdůvodnění projektu: Obec Rychnovek se skládá ze tří místních částí, Doubravice, Rychnovek a Zvole, přičemž Rychnovek se Zvolí jsou téměř propojeny, a to silnicí III. třídy. Podél této komunikace však neexistuje chodník, který by tyto části spojoval. Občané, kteří bydlí podél cesty a ve Zvoli, tak musí chodit po okraji této silnice, aby se mohli dostat na obecní úřad, zastávku vlakové dopravy, spoje autobusové dopravy, poštovní úřad, do školy či do zaměstnání apod. A naopak občané Rychnovka mají ztížený přístup, pokud se chtějí dostat bezpečně pěšky do Zvole. To se děje za každého počasí, za snížené viditelnosti. Součástí akce je i rekonstrukce stávajícího chodníku, jež navazuje na zamýšlený chodník a jež nesplňuje současná bezpečnostní kritéria a zároveň je ve špatném technickém stavu. Z důvodu zajištění alespoň částečné bezpečnosti chodců je v těchto místech nainstalován radar, aby lidé respektovali nejvyšší povolenou rychlost.

Cíle projektu:

Všeobecný cíl: Zvýšení bezpečnosti a bezbariérovosti dopravy v obci

Specifické cíle: Zlepšení dopravní situace v obci

Lepší propojenost místních částí obce Rychnovek

Zlepšení dostupnosti veřejné dopravy, služeb, zaměstnání a školy

Operační cíl: Vybudování nového chodníku a rekonstrukce stávajícího chodníku

Popis projektu:

Účelem tohoto projektu je výstavba nového chodníku a rekonstrukce toho stávajícího podél silnice III. třídy, jež spojuje místní části obce – Rychnovek a Zvoli. Stávající chodník vede od vlakové zastávky v Rychnovku po křížení s místní komunikací, kde bude vytvořeno místo pro přecházení. Oprava tohoto chodníku (o délce 90 m) je realizována z důvodu nevyhovujícího technického stavu tak, aby chodník splňoval současná bezpečnostní kritéria. Zároveň u tohoto chodníku dojde k výstavbě nástupiště autobusové zastávky a zřízení osvětlení. Nový chodník (o délce 620 m) v sobě bude zahrnovat vybudování všech konstrukčních vrstev chodníku. Osvětlení nového chodníku bude prováděno současnými světly. Rovněž dojde k připojení sousedních nemovitostí a vytvoření vjezdů na soukromé pozemky. Oba chodníky budou přizpůsobeny pro osoby s omezenou schopností pohybu a orientace.

Jako vedlejší aktivity projektu jsou naplánovány následující:

- zpracování projektové dokumentace,
- provádění inženýrské činnosti ve výstavbě – zabezpečení výstavby,
- povinná publicita,
- zpracování studie proveditelnosti a auditu bezpečnosti pozemní komunikace.

Rizika projektu:

- Administrativní riziko je určeno dodržováním podmínek programu, podmínek pro zadávání veřejných zakázek a dalších zákonných předpisů a norem ČR a EU. Dále je nutné dodržovat příslušný harmonogram. Téměř nutností se stává povolání osoby (manažera projektu), jež má zkušenosti s fondy EU.
- Finanční riziko je spojeno s možností, že dotace nebude žadateli přidělena. V tomto případě je žadatel odhodlán projekt financovat z jiných dotačních zdrojů či realizovat etapově na vlastní náklady. Dále je třeba si ohlídat správné nastavení cen, aby nedošlo k případnému krácení dotace. Toto riziko představuje i možnost nedostatku finančních prostředků na předfinancování projektu, což bude eliminováno zajištěním financování ze strany žadatele.
- Riziko související s výběrovým řízením v sobě skýtá zejména situace, zda bude dostatek uchazečů, budou dodrženy lhůty, nedojde k vícepracím apod. Opět bude zapotřebí spojit se s odborníkem na veřejné zakázky.

Indikátory projektu:

Počet realizací vedoucích ke zvýšení bezpečnosti v dopravě: 1

Horizontální principy:

Projekt je neutrální ke všem typům horizontálních principů:

- rovné příležitosti a nediskriminace,
- udržitelný rozvoj (environmentální indikátory),
- rovné příležitosti mužů a žen.

Cílová skupina:

- Obyvatelé obce Rychnovek, kteří podél komunikace žijí nebo tudy chodí
- Dojíždějící za prací a službami, kteří komunikaci využívají při cestě do práce, školy, za kulturou, na obecní úřad, na zastávky autobusové a vlakové dopravy a dalšími aktivitami, které se nacházejí v druhé části obce

Rozpočet:

Při stanovování rozpočtu bylo vycházeno z odhadovaných cen, a to na základě informací od starostky obce Rychnovek i z obdobných projektů.

Minimální výše celkových uznatelných nákladů je 2 mil. Kč. Projekt nemá příjmy. Z hlediska výše nákladů je obec schopna projekt předfinancovat, a to díky dostatečnému množství finančních prostředků, jež má k dispozici. Obdobně bylo postupováno i při financování stavby zázemí ve sportovním areálu a rekonstrukci chodníků (zde byla přislíbena dotace) v roce 2016, kdy celkové náklady akcí přesáhly 12 mil. Kč a obec vše zvládla financovat z vlastních zdrojů.

Tabulka 14 Rozpočet projektového záměru

Aktivita	Náklady
Hlavní aktivity:	6 400 000 Kč
z toho: rekonstrukce chodníku	400 000 Kč
výstavba nového chodníku	6 000 000 Kč
Vedlejší aktivity	450 000 Kč
Celkem	6 850 000 Kč
Výše dotace	6 165 000 Kč
Spolufinancování	685 000 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

5 Závěr

Regionální rozvoj a s ním spjatá regionální politika jsou důležitými aspekty při celkovém rozvoji regionů. Díky různým teoriím regionálního rozvoje lze chápat určité jevy, jež v území probíhají. Regionální rozvoj využívá potenciálu území, aby docházelo ke koordinovanému rozvoji v socioekonomické oblasti a zvyšovala se tím kvalita života. Regionální politika se pak snaží ovlivňovat činnosti, jež v oblasti probíhají tak, aby byly vyrovnány rozdíly a mohlo dojít k růstu. Je to právě regionální politika EU, která hraje v současné době v regionálním rozvoji ČR významnou roli. Díky množství finančních prostředků jsou realizovány projekty, na něž by někteří žadatelé jen těžko hledali finance ve svých rozpočtech. I přes vysokou administrativní zátěž, kterou v současné době v sobě čerpání z fondů EU skýtá, je možné, aby o podporu žádali menší subjekty a mohly tak být podpořeny jejich aktivity. Empirická část pak na obci Rychnověk tento model ukazuje.

Obec Rychnověk leží v Královéhradeckém kraji a nemá výrazné zkušenosti s čerpáním dotací z EU. Je obcí se třemi místními částmi, což se někdy stává problémem, a to zejména v souvislosti s opomíjením jedné, nejmenší, části, která dosud není vybavena takovou technickou infrastrukturou jako zbylé části. Díky přistěhovalectví se podařilo navýšit a stabilizovat počet obyvatel, i když v historickém kontextu na tom obec byla lépe. Neustále v obci přibývají nové rodinné domy s rodinami s malými dětmi, a tak jsou školy opět naplněny. I přes tento příznivý trend obyvatelstvo stárne a již nyní má obec více obyvatel v seniorském věku než mladších 15 let. Průměrný věk je sice o něco málo nižší než v kraji, ale přesto se nelze do budoucna vyhnout této problematice, jež bude mít vliv na sociální i zdravotní oblast. Tyto služby v obci zcela chybí a řešení se hledá na celorepublikové úrovni. V obci sídlí spíše menší podniky, ale díky vzniku průmyslové zóny došlo ke zvyšování počtu pracovních míst v obci. I přes tuto skutečnost, někteří lidé nabízenými pozicemi opovrhují. Musí tak dojíždět do přilehlých sídel. Zároveň si však stěžují na nedostatečnou obslužnost veřejnou dopravou. Obcí vlaky projíždějí, ale nestaví. Bohužel v obci se nedaří malým podnikatelům, čímž zde chybí základní služby, jako jsou obchody. Samostatnou kapitolou je zřízení kulturně společenského centra, jakéhosi místa, kam by se měly sloučit veškeré služby, které jsou občanům poskytovány. Vzhledem k finanční náročnosti celé akce, zůstává obec spíše u realističtějších plánů. O kulturní život se starají místní organizace a spolky. Je poměrně bohaté, což kvitují i občané.

K celkovému rozvoji obce se mohli prostřednictvím šetření, které bylo v rámci této práce provedeno, vyjádřit účastníci veřejného života – lidé, místní organizace a spolky a místní samospráva. Byly tak stanoveny problémy i rozvojové aktivity, na které by se obec měla v následujících letech zaměřit.

Problémem zůstává stav místních, ale i krajských komunikací, které obcí procházejí. S tím souvisí i neutěšený stav chodníků, který se začíná postupně zlepšovat. I přesto v některých částech zcela chybí, a proto byla tato oblast zvolena jako nejvhodnější k rozvoji prostředním fondů EU. Byl tak navrhnout projektový záměr, jehož cílem je propojit místní části obce tak, aby se občané mohli bezpečně dostat za prací, do školy či za zábavou. Bude postaven chodník podél hlavní komunikace, která prochází obcí a je tak hojně využívána. Zároveň podél této silnice vyrostlo mnoho nových domů, kde bydlí rodiny s malými dětmi. Součástí akce bude též rekonstrukce stávajícího chodníku. Díky pomyslné celkové 90% dotaci by obec obdržela téměř celou proinvestovanou částku. Je však zapotřebí mít kvalitně zpracovaný projekt a dostatek finančních prostředků na předfinancování.

Jak vidno z příkladů obce Rychnověk, může regionální politika tak významného celku, jakým je EU, přispět k rozvoji a zlepšení kvality života v malé obci. Je však zapotřebí držet se stanovených principů a naslouchat potřebám všech celků.

6 Seznam použitých zdrojů

Tištěné zdroje

BLAŽEK, Jiří, UHLÍŘ, David, 2011. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace*. 2. přeprac. a rozš. vydání. Praha: Karolinum, Univerzita Karlova v Praze. 342 s. ISBN 978-80-246-1974-3.

BOHÁČKOVÁ, Ivana, HRABÁNKOVÁ, Magdalena, 2009. *Strukturální politika Evropské unie*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck. 188 s. ISBN 978-80-7400-111-6.

DOČKAL, Vít (ed.), 2006. *Regionální politika EU a naplňování principu partnerství. Případová studie České republiky, Německa, Francie a Slovinska*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita. 153 s. ISBN 80-210-4012-2.

HUDEČKOVÁ, Helena, LOŠŤÁK, Michal, ŠEVČÍKOVÁ Adéla, 2005. *Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova*. 1. vyd. Praha: Reprografické studio PEF ČZU v Praze. 193 s. ISBN 80-213-1413-3.

JENÍČEK, Vladimír a kol., 2010. *Vyvážený rozvoj. Na globální a regionální úrovni*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck. 132 s. ISBN 978-80-7400-195-6.

KOLEKTIV AUTORŮ, 2008. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2. vyd. Plzeň: Nakladatelství Aleš Čeněk. 455 s. ISBN 978-80-7380-086-4.

KOLEKTIV AUTORŮ, 2001. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 1. vyd. Praha: IFEC s. r. o. 266 s. ISBN 80-86412-08-3.

MACHÁČEK, Jaroslav, TOTH, Petr, WOKOUN, René, 2011. *Regionální a municipální ekonomie*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, Nakladatelství Oeconomica. 200 s. ISBN 978-80-245-1836-7.

MALINOVSKÝ, Jan, SUCHÁČEK, Jan, 2006. *Velký anglicko-český slovník regionálního rozvoje a regionální politiky Evropské unie*. 1. vyd. Ostrava: VŠB – Technická univerzita Ostrava. 1 000 s. ISBN 80-248-1117-0.

MATES, Pavel, WOKOUN, René, 2001. *Malá encyklopedie regionalistiky a veřejné správy*. 1. vyd. Praha: Prospektrum spol. s r. o. 196 s. ISBN 80-7175-100-6.

MMR ČR, 2016. *Evropské fondy pro obce. Příležitosti v období 2014–2020*. 2. vyd. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. 74 s. ISBN 978-80-7538-074-6.

MMR ČR, 2015a. *Abeceda fondů EU 2014-2020: jak fungují evropské fondy? Projekt: Krok za krokem. Kam se obrátit pro radu?* 1. vydání. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. 39 s. ISBN 978-80-7538-013-5.

MMR ČR – Národní orgán pro koordinaci, 2015b. *Evropské fondy 2014–2020: Jednoduše pro lidi*. 2. aktualizované vydání. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. 26 s. ISBN 978-80-87147-84-9.

MMR ČR – Národní orgán pro koordinaci, 2015c. *Evropské strukturální a investiční fondy 2014–2020 v kostce*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. 48 s. ISBN 978-80-7538-009-8.

NĚMEC, Václav, 2008. *Rychnovek (okres Náchod). Vlastivěda obce*. Obec Rychnovek a Městská knihovna Jaroměř, 151 s. ISBN 978-80-86677-12-5.

NĚMEC, Václav, 2004. *Zvole u Jaroměře. Vlastivěda obce*. Obec Rychnovek. A. P., TISKÁRNA –PASEKA, Jaroměř, 126 s. ISBN 80-86677-05-2.

NOVOTNÁ, Martina, 2007. *Regionální politika EU*. 1. vyd. Ostrava: VŠB – Technická univerzita Ostrava. 210 s. ISBN 978-80-248-1413-1.

PEKOVÁ, Jitka, 2004. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vyd. Praha: Management Press. 365 s. ISBN 80-7261-086-4.

PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav, JETMAR, Marek, 2012. *Veřejný sektor – řízení a financování*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR. 488 s. ISBN 978-80-7357-936-4.

STEJSKAL, Jan, KOVÁRNÍK, Jaroslav, 2009. *Regionální politika a její nástroje*. 1. vyd. Praha: Portál. 212 s. ISBN 978-80-7367-588-2.

TOMŠÍK, Karel, 2014. *Evropská integrace a environmentální ekonomika*. 8. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta. 126 s. ISBN 978-80-213-2490-9.

VAIC, Miroslav a kol., 2004. *Doubravice 1404–2004*. Rychnovek: Obecní úřad. 25 s.

WOKOUN, René, 2006. *Strukturální fondy a obce I*. Praha: ASPI, a. s. 146 s. ISBN 80-7357-138-2.

WOKOUN, René, 2003. *Česká regionální politika v období vstupu do EU*. Praha: Nakladatelství Oeconomica, Vysoká škola ekonomická v Praze. 328 s. ISBN 80-245-0517-7.

WOKOUN, René a kol., 2008. *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde, a.s. 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0.

WOKOUN, René, MATES, Pavel a kol., 2006. *Management regionální politiky a reforma veřejné správy*. Praha: Linde, a.s. 352 s. ISBN 80-7201-608-3.

WOUKON, René, MATES, Pavel, KADERÁBKOVÁ, Jaroslava a kol., 2011. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. 1. vyd. Plzeň: Nakladatelství Aleš Čeněk. 474 s. ISBN 978-80-7380-304-9.

Elektronické zdroje

ARES, 2017. *Přehled vybraných ekonomických subjektů*. [online]. 27. 2. 2017 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z WWW: <http://www.info.mfcr.cz/ares/ares_es.html.cz>.

CENIA A MMR ČR, 2015a. *Zadané parametry vyhledávání. Vyhledávání úniků a přenosů látek*. [online]. 2015 [cit. 2017-02-02]. Dostupné z WWW: <<http://portal.cenia.cz/irz/unikyPrenosy.jsp>>.

CENIA A MMR ČR, 2015b. *Zadané parametry vyhledávání. Vyhledávání přenosů množství odpadů* [online]. 2015 [cit. 2017-02-02]. Dostupné z WWW: <<http://portal.cenia.cz/irz/odpady.jsp>>.

GENERÁLNÍ FINANČNÍ ŘEDITELSTVÍ. *Centrální registr dotací IS CEDR III* [online]. [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <<https://cedr.mfcr.cz/>>.

ČESKÝ HYDROMETEOROLOGICKÝ ÚSTAV, 2015. *Grafická ročenka 2015. Tab. VII.1 Překročení imisního limitu (LV) v rámci zón/aglomerací, krajů a obcí s rozšířenou působností České republiky, % plochy územního celku, 2015* [online]. 2015 [cit. 2017-02-02]. Dostupné z WWW: <http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/isko/grafroc/15groc/gr15cz/tab/tabVII1_CZ.html>.

ČSÚ, 2017. *Veřejná databáze ČSÚ* [online]. 2017 [cit. 2017-02-25]. Dostupné z WWW: <<http://vdb.czso.cz>>.

ČSÚ, 2015a. *Databáze demografických údajů za obce ČR* [online]. 2015 [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <<https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickych-udaju-za-obce-cr>>.

ČSÚ, 2015b. *Počet obyvatel v obcích* [online]. 2015 [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <<https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich>>.

ČSÚ, 2005. *Sčítání lidu, domů a bytů 2001* [online]. 2005 [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/staticke/slodb/slodb2001.nsf/obce/574406_opendocument>.

ENTERPRISE EUROPE NETWORK, 2015. *Komunitární programy Evropské unie 2014–2020* [online]. 2015 [cit. 2017-01-12]. 2 s. (PDF). Dostupné z WWW: <http://www.crr.cz/Files/Docs/EEN/EEN_publicace/2015/3%20-%20komunitarni%20programy.pdf>.

EVROPSKÁ KOMISE, 2015. *Fond solidarity EU* [online]. 10. 7. 2015 [cit. 2017-01-12]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/regional_policy/cs/funding/solidarity-fund/#4>.

EVROPSKÁ KOMISE, 2013. *Co je ESF?* [online]. 28. 1. 2013 [cit. 2016-12-30]. Dostupné z WWW: <<http://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=35&langId=cs>>.

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EU, 2013. *NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) č. 1309/2013 ze dne 17. prosince 2013 o Evropském fondu pro přizpůsobení se globalizaci (2014–2020) a o zrušení nařízení (ES) č. 1927/2006* [online]. 17. 12. 2013 [cit. 2017-01-12]. 10 s. (PDF). Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:347:0855:0864:CS:PDF>>.

EVROPSKÁ KOMISE, 2010. *SDĚLENÍ KOMISE. EVROPA 2020. Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začleňování* [online]. 3. 3. 2010 [cit. 2016-08-30]. 35 s. (PDF). Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:CS:PDF>>

KOLEKTIV AUTORŮ FIRMY ŠINDLAR, s. r. o., 2010. *Plán péče o přírodní památku Stará Metuje na období (2011–2021) na 10 let od schválení platnosti zřizovacího předpisu* [online]. Listopad 2010 [cit. 2017-02-02]. 35 s. (PDF). Dostupný z WWW: <http://www.kr-kralovehradecky.cz/assets/krajsky-urad/ziv-prostredi-zemedelstvi/aktuality/ochrana-prirody/PP_Stara_Metuje.pdf>.

MACH, Jiří, 2016. *Jaroměř se propojí s Náchodem* [online]. © Náchodský deník 18. 9. 2016 [cit. 2017-02-05]. Dostupné z WWW: <http://nachodsky.denik.cz/zpravy_region/jaromer-se-propoji-s-nachodem-20160918.html>.

Mapy.cz [online]. © Seznam.cz, a.s., © OpenStreetMap [cit. 2017-01-18]. Dostupné z: <<https://mapy.cz/zakladni?x=15.9553839&y=50.3734464&z=11&source=muni&id=2517>>.

MARIUS PEDERSEN, 2016. *Výkup papíru a obalových plastů* [online]. 13. 6. 2016 [cit. 2017-02-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.mariuspedersen.cz/cs/sluzby-ve-vasem-meste/mp-nachod/novinky/349-vykup-papiru-a-obalovych-plastu.shtml>>.

Ministerstvo dopravy, 2014. *Základní informace o OPD* [online]. © 2014 [cit. 2017-01-16]. Dostupné z WWW: <<http://web.opd.cz/priprava-operacniho-programu-doprava-na-obdobi-2014-2020/>>.

MMR ČR, 2016. *Regionální informační servis. Rychnovek* [online]. © 2012–2016 [cit. 2017-01-18]. Dostupné z WWW: <<http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=574406>>.

MMR ČR, 2014. *Dohoda o partnerství pro programové období 2014–2020 Česká republika* [online]. 26. srpna 2014 [cit. 2017-01-16]. 221 s. (PDF). Dostupná z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/30da8053-6cd2-4fee-8cb7-fdd901504ae9/Dohoda-o-partnerstvi_schvalena-EK-26-8-2014.pdf>.

MMR ČR, 2013. *Strategie regionálního rozvoje ČR 2014–2020* [online]. © duben 2013 [cit. 2016-08-10]. 150 s. (PDF). Dostupná z WWW: <<http://www.mmr.cz/getmedia/08e2e8d8-4c18-4e15-a7e2-0fa481336016/SRR-2014-2020.pdf?ext=.pdf>>.

MMR ČR, 2012. *Informace o fondech* [online]. © 2012 [cit. 2016-12-30]. Dostupné z WWW: <<https://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU>>.

Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Integrovaný portál MPSV* [online]. [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <<https://portal.mpsv.cz/>>.

OBEC RYCHNOVEK, 2016. *Smlouva o dílo č. 165048/01* [online]. 9. 9. 2016 [cit. 2017-02-05]. 5 s. (PDF). Dostupná z WWW: <<http://www.www.obcemetuje.cz/soubory/Rychnovek/scan%20smlouva%20Sovis.pdf>>.

OREDO, s. r. o., 2017. *Tarif integrované regionální dopravy. Tarif integrované regionální dopravy v 7 bodech* [online]. © 2017 [cit. 2017-02-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.oredo.cz/tarif-integrované-regionální-dopravy-v-7-bodech/>>.

SK Rychnovek, 2017. *Kalendář akcí* [online]. © 2017 [cit. 2017-01-31]. Dostupné z WWW: <<http://www.skrychnovek.estranky.cz/clanky/kalendar-akci/>>.

SK Rychnovek, 2017. *Sportovní klub Rychnovek z. s.* [online]. © 2017 [cit. 2017-01-31]. Dostupné z WWW: <<http://www.skrychnovek.estranky.cz/>>.

SVAZ MĚST A OBCÍ ČR, 2015. *Strategie území správního obvodu ORP Jaroměř v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a dopravy* [online]. Duben 2015 [cit. 2017-02-05]. 235 s. (PDF). Dostupná z WWW: <http://www.smocr.cz/obcesobe-docs/Jarom%C4%9B%C5%99/SD_Jarom%C4%9B%C5%99.pdf>.

Další zdroje

Kronika 2001–2011 Obec Rychnovek, Zvole, Doubravice. 543 s.

Kronika 2012–2016 Obec Rychnovek, Zvole, Doubravice. 226 s.

Obecně závazná vyhláška obce Rychnovek č. 1/2015, o stanovení systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů a nakládání se stavebním odpadem na území obce Rychnovek ze dne 25. 3. 2015 [online]. (Word). Dostupná z WWW: <<http://www.obcemetuje.cz/index.php?obec=5&sid=60&page=3>>.

VELACKOVÁ, Veronika: Ústní sdělení, 6. 3. 2017.

Zákon č. 248/2000 Sb., ze dne 29. června 2000 o podpoře regionálního rozvoje [online]. Dostupný z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-248>>.

7 Přílohy

Příloha A	Znak a vlajka obce Rychnověk	85
Příloha B	Anketa pro občany	86
Příloha C	Scénář rozhovoru s představiteli organizací a spolků.....	88
Příloha D	Scénář rozhovoru se starostkou obce	89
Příloha E	Vyznačení trasy nového a opravovaného chodníku.....	91
Příloha F	Obrazová dokumentace.....	92

Příloha A Znak a vlajka obce Rychnovek

Znak společně s vlajkou obce má Rychnovek od roku 2005. Místní část Rychnovek je symbolizována dvěma vzpřímenými koňmi, Zvoli vyznačuje kříž a dubové listy jsou typické pro Doubravici, jejíž název je odvozován od dubových lesů. Spodní část doplňují dvě vlnovky, jež odkazují na obě řeky, které protékají obcí – Úpu a Metuji (Kronika 2001–2011 Obec Rychnovek, Zvole, Doubravice. s. 206).

Zdroj: Rychnovek [online]. Wikipedie – otevřená encyklopedie [cit. 2017-02-24]. Dostupné z: <<https://cs.wikipedia.org/wiki/Rychnovek>>.

Zdroj: Symboly – Rychnovek. Registr komunálních symbolů [online]. Poslanecká směnovna Parlamentu ČR [cit. 2017-02-24]. Dostupné z: <<https://rekos.psp.cz/detail-symbolu/id/648387be-7d47-415e-b739-9769f33c56db>>.

Příloha B Anketa pro občany

Vážení spoluobčané,

jmenuji se Jana Somernitzová a jsem studentkou České zemědělské univerzity, oboru Veřejná správa a regionální rozvoj. V rámci své diplomové práce se zaměřuji na regionální politiku a rozvoj obce Rychnovek. Chtěla bych Vás požádat o zodpovězení následujících otázek, které budou podstatné pro navrhnutí rozvojového projektu obce.

Děkuji za Vaši ochotu i čas.
Jana Somernitzová

Vybrané odpovědi, prosím, zakroužkujte.

1) Ohodnoťte, prosím, následující faktory rozvoje v obci:

Rozvojové faktory	velmi spokojen(a)	spíše spokojen(a)	tak napůl	spíše nespokojen(a)	velmi nespokojen(a)
Životní prostředí	1	2	3	4	5
Dopravní infrastruktura	1	2	3	4	5
Technická infrastruktura	1	2	3	4	5
Občanská vybavenost	1	2	3	4	5
Pracovní možnosti	1	2	3	4	5
Kulturní a sportovní vyžití	1	2	3	4	5
Cestovní ruch	1	2	3	4	5
Vzhled a údržba obce	1	2	3	4	5
Řízení obce	1	2	3	4	5

2) Co by podle Vás nejvíce přispělo k rozvoji obce?

(Vyberte, prosím, max. 3 možnosti)

- oprava a výstavba chodníků, komunikací
- zlepšení dopravního spojení
- výstavba kulturně společenského centra
- zlepšení vybavenosti a služeb
- rozšíření nabídky trávení volného času
- zlepšení vzhledu obce
- zlepšení životního prostředí

- zlepšení technické infrastruktury (plynofikace, vodovod a kanalizace ve všech částech obce)
- jiné:.....
.....

3) Bydliště v místní části:

- Doubravice
- Rychnověk
- Zvole

4) Pohlaví:

- muž
- žena

5) Věk:

- 15 – 25 let
- 26 – 45 let
- 46 – 64 let
- 65 a více let

6) Nejvyšší dosažené vzdělání:

- základní
- střední odborné bez maturity
- střední odborné s maturitou
- vyšší odborné
- vysokoškolské

Ještě jednou děkuji za spolupráci.

Příloha C Scénář rozhovoru s představiteli organizací a spolků

- 1) Čím se Vaše organizace zabývá?
- 2) Kdy vznikla?
- 3) Kolik má v současné době členů? Kolik členů je dětí a mládeže?
- 4) Jaké akce organizujete pro veřejnost? Jak hodnotíte účast občanů obce na Vašich akcích?
- 5) Přispívá obec na činnost organizace? Pokud ano, kolik a jak často?
- 6) Získáváte finanční zdroje na činnost i z jiných než obecních zdrojů?
- 7) Domníváte se, že obec Vaši organizaci podporuje dostatečně? Pokud ne, co byste uvítali, aby se zlepšilo z hlediska přístupu ze strany obce k Vaší organizaci?
- 8) V čem vidíte potenciál rozvoje obce?
- 9) Existuje nějaký projekt, který byste chtěli zrealizovat a který by zároveň přispěl k rozvoji obce?
- 10) Jsou nějaké překážky nebo problémy, se kterými se v současné době Vaše organizace potýká a které Vás omezují při rozvoji?
- 11) Jaké jsou plány Vaší organizace do budoucna? V čem by Vám mohla pomoci obec?

Příloha D Scénář rozhovoru se starostkou obce

- 1) Na rozvoj obce má vliv územní plán. Zároveň v současné době probíhají přípravy na novém územním plánu obce. S čím tento plán počítá? Jsou zde vyčleněny lokality pro nové bydlení, podnikatele? Má obec ještě nějaký strategický dokument týkající se rozvoje?
- 2) Co považujete za přednost obce? V čem podle Vás spočívá největší potenciál pro rozvoj?
- 3) V čem naopak vidíte slabiny? Jaké jsou problémy, se kterými se obce v současné době potýká?
- 4) Jste spokojena s úrovní infrastruktury či občanskou vybaveností?
- 5) Domníváte se, že se občané, různé spolky a podnikatelé zajímají dostatečně o dění v obci?
- 6) I přesto, že počet obyvatel v posledních letech rostl, celkově obyvatelstvo stárne. Hodlá obec nějak řešit tuto situaci – hlavně z hlediska sociálních služeb, které v obci chybí?
- 7) Z jakých finančních zdrojů zabezpečujete financování rozvojových aktivit?
- 8) Využíváte při zpracování žádostí o dotaci služeb externích firem? Pokud ano, jak často?
- 9) Na léta 2015 – 2018 si stanovilo obecní zastupitelstvo následující priority:
  - dokončení kanalizace v Rychnovku a ve Zvoli, vyřešení kanalizace na Doubravice,
  - zrekonstruovat nebo vybudovat nové chodníky ve všech místních částech,
  - vybudovat nový chodník u silnice II. třídy v zatáčce v Rychnovku a přizpůsobit stávající komunikaci,
  - podílet se na výstavbě nové silnice do průmyslové zóny,
  - založit novou příspěvkovou organizaci obce Základní a mateřská škola Rychnovek-Zvole,
  - podporovat činnost sdružení a spolků, a to včetně materiálového zázemí,
  - nadále připravovat nové kulturně společenské centrum obce.

Které z těchto akcí se podařilo uskutečnit a které naopak zbývají? Domníváte se, že všechny tyto aktivity budou do konce roku 2018 vyřešeny? Pokud ne, tak proč?

Hodláte na některé z aktivit čerpat finanční prostředky z dotací – především z EU?

- 10) Existují ještě další aktivity, které hodláte v následujících letech realizovat?

Příloha E Vyznačení trasy nového a opravovaného chodníku

Zdroj: Upraveno podle Mapy.cz [online]. © Seznam.cz, a.s., © OpenStreetMap [cit. 2017-03-27]. Dostupné z: <<https://mapy.cz/letecka?planovani-trasy&x=15.9762407&y=50.3618466&z=17&l=0>>.

Příloha F Obrazová dokumentace

Budova obecního úřadu

Foto: autorka

Kostel sv. Justa

Foto: autorka

Část chodníku zamýšleného k opravě v rámci dotace z EU

Foto: autorka